

Конгрес **У**країнських **Н**аціоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 12–19 червня 2014 року № 24–25 (551–552)

КУРС НА ЄС І МИРНИЙ ПЛАН ДЛЯ ДОНБАСУ

7 червня відбулася інавгурація новообраного Президента України Петра Порошенка

У Верховній Раді України, де проходила інавгурація, були присутні представники близько 60 офіційних зарубіжних делегацій. В урочистому засіданні взяли участь колишні Президенти України Леонід Кравчук, Леонід Кучма, Віктор Ющенко. Також у сесійній залі був присутній весь склад уряду на чолі з прем'єр-міністром України Арсенієм Яценюком, всі фракції і групи парламенту, лідери політичних партій. У сесійній залі парламенту були дружина та діти нового глави держави, а також його батько Олексій Порошенко. На всі заходи з інавгурації був запрошений та брав участь Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь.

Голова Конституційного Суду України Юрій Баулін привів новообраного Президента до Присяги Українському народу, яку Петро Порошенко виголосив поклавши руку на Конституцію України та Пересопницьке Євангеліє.

Відразу після складання присяги на вірність українському народові Петро Порошенко підписав текст присяги та передав його голові Конституційного суду Юрію Бауліну. Після цього Баулін оголосив, що новообраний Президент склав присягу і вступив на посаду Президента України і отримав Свідоцтво про вступ на посаду Президента та офіційні символи глави держави – Знак Президента України, Печатку і Булаву.

Голова Центральної виборчої комісії Михайло Охендовський вручив Петрові Порошенко Посвідчення Президента України.

Після цього Національний заслужений академічний український хор ім. Г.Г.Верьовки виконав «Молитву за Україну» Миколи Лисенка. Потім Петро Порошенко підписав Указ про прийняття на себе повноважень Верховного головнокомандувача. На Софійській площі Києва Начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України Михайло Куцин відрапортував Верховному Головнокомандувачу Збройних Сил України Петру Порошенку та представив Главі держави командувачів видів ЗСУ.

Після церемонії підняття Державного прапора України і штандарта Президента України Почесна варта пройшла перед Главою держави урочистим маршем.

По завершенні церемонії Глава держави взяв участь у Подячному молебні у Софійському соборі Національного заповідника «Софія Київська».

Інавгураційну промову новообраного Президента України Петра Порошенка українці чекали з нетерпінням, пропонуємо вашій увазі її повний текст.

Дорогі співвітчизники, від Львова до Донецька, від Чернігова до Севастополя!

Ми, українці, «живий вогник у сім'ї європейських народів і діяльні співробітники європейської цивілізаційної праці». Так казав Іван Франко.

«Стояти ногами й серцем на Україні, свої голови держати в Європі», – заповідав Михайло Драгоманов.

Повернення України до свого природного, європейського, стану було омріяне багатьма поколіннями.

Диктатура, що панувала останніми роками в Україні, прагнула позбавити нас цієї перспективи – народ повстав.

Переможна Революція гідності змінила не лише владу.

Країна зробилася інакшою. Іншими стали люди. Настав час невідворотних позитивних змін.

Щоб запровадити їх, нам необхідні в першу чергу мир, безпека та єдність.

На заваді колосальних можливостей, які з падінням тиранії відкрилися для європейської модернізації України, стала справжня війна, спланована і розв'язана на українському Донбасі.

Досі багато хто думав, начебто Незалежність дісталася нам без жодних зусиль.

Це – неправда! За нашу незалежність, самостійність боролися цілі покоління українських патріотів. За неї полягли герої Небесної сотні. За неї гинуть українські воїни та мирні громадяни.

Прошу вшанувати хвилиною мовчання пам'ять всіх, хто поліг за волю й незалежність України.

(Хвилина мовчання.)

Я йду на посаду Президента, щоб зберегти і зміцнити єдність України.

Забезпечити тривалий мир і гарантувати надійну безпеку.

Знаю: мир – найголовніше, чого прагне сьогодні український народ.

У глави держави – широкий вибір різноманітних інструментів для забезпечення територіальної цілісності України і мирного життя громадян.

Повноважень і рішучості не забракне. Я не хочу війни. Я не прагну помсти. Хоча перед очима – великі жертви, принесені українським народом.

Я прагну миру і доб'юся єдності України. Тому розпочинаю свою роботу з пропозиції мирного плану.

Наполегливо закликаю всіх, хто незаконно взяв до рук зброю, скласти її.

У відповідь гарантую, по-перше, звільнення від кримінальної відповідальності тих, на чиїх руках не має крові українських воїнів та мирних людей.

І тих, хто не причетний до фінансування тероризму.

По-друге – контрольований коридор для російських найманців, які захочуть повернутися додому.

По-третє, мирний діалог.

Зрозуміло, що не зі «стрєлкамі», «абвєрамі», «бєсамі» чи іншою нечистю.

Йдеться про діалог з мирними громадянами України.

Навіть з тими, хто дотримується інших, ніж я, поглядів на майбутнє країни. Сьогодні окремо хочу звернутися до співвітчизників з Донеччини та Луганщини.

Дорогие наши братья и сестры, сограждане!

Многие из вас уже успели ощутить на себе «прелести» правления террористов.

Они, помимо мародерства и издевательства над мирными гражданами, привели и без того кризисную экономику региона на грань полной катастрофы.

Но мы ни при каких обстоятельствах не оставим вас в беде.

Всенародные выборы Президента поставили жирный крест на мифе о якобы нелегитимной киевской власти.

Этот миф посеян и взращен российской пропагандой и кланом Януковича, который предал Донбасс и ограбил его еще в большей степени, чем всю страну.

Донецкой областью он безраздельно правил 17 лет. А тепер финансирует террористов.

Именно он несет полную ответственность за политическую и социально-экономическую ситуацию, в которой оказался регион.

И за безработицу, и за бедность, и за беженцев.

И за убитых граждан, и за слезы матерей.

С чем я как Президент приеду к вам в самое ближайшее время?

С миром.

С проектом децентрализации власти.

С гарантией свободного использования в Вашем регионе русского языка.

С твердым намерением не делить украинцев на правильных и неправильных.

С уважительным отношением к специфике регионов. К праву местных громад на свои нюансы в вопросах исторической памяти, пантеона героев, религиозных традиций.

С проработанным еще до выборов совместным проектом с нашими партнерами из Евросоюза по созданию рабочих мест на Востоке Украины.

С перспективой инвестиций, с проектом программы по экономической реконструкции Донбасса.

Сегодня нам нужен легитимный партнер по диалогу. Говорить с бандитами мы не будем. А действующие местные депутаты уже никого не представляют. И мы готовы огласить досрочные местные выборы на Донбассе.

Такий мій мирний план для Донбасу та всієї країни.

Дискусії не підлягає питання про територіальну цілісність України.

Щойно я присягнув «усіма своїми справами боронити суверенітет і незалежність України», і завжди буду вірний цій святій обітниці.

Кількість людей, з якими мав честь поспілкуватися під час виборчої кампанії, – перевищив мільйон.

Україна – різноманітна, але вона сильна духом і духом єдина!

Прагнення до миру та соборності нашої держави домінує в усіх областях України.

Я глибоко вражений патріотизмом мешканців південних та східних українських областей від Одещини до Харківщини.

Мир ще не настав, але вже сьогодні ми твердо можемо сказати, що важкі випробування об'єднали українську родину.

Вони зміцнили нас як українську політичну націю, впевнену у своєму європейському виборі.

Наш народ ніколи не був таким сильним, як тепер.

Закінчення на 2-й стор.

Інавгураційна промова Президента України Петра Порошенка

Але свобода не дається раз і назавжди. За неї треба постійно боротися.

Мир, якого ми сподіваємося досягти найближчим часом, не буде тривалим, якщо ми належним чином не змінимо нашу безпеку. Щоб мир став довготривалим, нам слід призвичаїтися до життя в умовах постійної бойової готовності.

Ми повинні тримати порох сухим.

Армія та її переозброєння зусиллями вітчизняного військово-промислового комплексу – це наш найголовніший пріоритет.

Більше того, завантаження державними замовленнями підприємств ВПК дасть поштовх реіндустріалізації економіки.

Хто шкодує коштів годувати свої збройні сили, той годує чужу армію.

А наша армія повинна стати справжньою елітою українства.

Слово генерал має асоціюватися не зі словом «корупція», а зі словом «герой».

Все, від чого залежить забезпечення стійкого миру та безпеки України, ми повинні зробити своїми силами.

Найнадійніші наші союзники і найкращі гаранти миру – армія, флот, Нацгвардія та професійні спецслужби!

Ніхто нас не захищатиме, доки ми не навчимось оборонятися самі.

Я використаю свій дипломатичний досвід, щоб забезпечити підписання міжнародного договору, який прийшов би на заміну Будапештському меморандуму.

Такий договір має надати прямі та надійні гарантії миру та безпеки – аж до військової підтримки в разі загрози територіальній цілісності.

Будь-який агресор на кордоні України має згадати Євангельську мудрість: хто з мечем прийде, той від меча і загине!

Громадяни України не зможуть відчувати блага миру та безпеки, доки ми не врегулюємо наші відносини з Росією.

Росія окупувала Крим, який був, є і буде українським.

Вчора під час зустрічі в Нормандії я саме так і сказав Президенту Путіну – Крим є українським. І крапка.

Ні з ким не може бути компромісу в питаннях Криму, європейського вибору і державного устрою.

А все інше повинно обговорюватися і вирішуватися за столом переговорів.

Будь-які спроби зовнішнього і внутрішнього поневолення українців – зустрічають і зустрінуть найрішучіший відсіч.

Ми хочемо бути вільними.

А жити по-новому – це і означає жити вільно в умовах такої політичної системи, яка гарантує права та свободи людини і нації.

Хотів би наголосити на відданості ідеї парламентсько-президентської республіки. Ніякої узурпації влади!

Європейська демократія для мене – найкращий спосіб державного правління, винайдений людством.

Саме європейський досвід підказує нам, що значну частину повноважень вже зараз треба делегувати з центру місцевим органам влади.

Реформа щодо децентралізації розпочнеться вже цього року змінами до Конституції.

Нові повноваження отримають новообрані місцеві Ради.

Але Україна була, є й буде унітарною державою. Марення про федерацію не має ґрунту в Україні.

Важливою частиною суспільного запиту на повне перезавантаження влади є дострокові вибори парламенту.

Давайте будемо відвертими.

Чинний склад цього шановного зібрання не відповідає настроям суспільства. Бо воно суттєво змінилося у 2012 році. А жити по-новому означає не нехтувати волею народу.

Жити вільно – означає вільно користуватися рідною мовою.

Керуватимуся статтею 10 Конституції. Вона визначає українську мову як єдину державну, але гарантує вільний розвиток російській та іншим мовам.

Слово «праця», як і «мир», «зарплата», «пенсія», «стипендія» звучать однаково або дуже подібно, що українською, що російською.

Наявність роботи – це те, що дає людині можливість жити безбідно.

Найбільше професійне задоволення я досі отримував саме від створення нових робочих місць.

Що може втішати людину більше, як праця та гідна зарплата за неї?

Робочі місця мають організовувати підприємці. А от справа глави держави – це забезпечення таких умов, коли ніхто і ніщо не заважає працювати.

Держава цінуватиме вклад роботодавця та платника податків в економіку та соціальну сферу.

Забезпечення людей роботою та гідною оплатою – це перша гарантія внутрішнього миру та національної безпеки.

Хоча управління економічними процесами належить до компетенції вільного ринку або Уряду, Президент як гарант Конституції зобов'язаний забезпечити умови для інноваційної економіки та соціальної справедливості.

Справедливий розподіл національного багатства – це нагальна вимога часу.

Але перш ніж національне багатство ділити, його треба примножити.

Україна має все необхідне, щоб забезпечити людям європейський добробут.

Ми вміємо і хочемо жити власною працею, здатні бути творчими та інноваційними. Ми вже навіть вчимося не заздрити успіху сусіда чи колеги.

Але ми й досі пасемо задніх.

Чому? Тому що на відміну від нас країни європейської спільноти побудували економіку вільної конкуренції. Нових ідей, ділової ініціативи, наполегливої праці, постійного самовдосконалення.

Так буде і в Україні.

Але для цього треба знищити корупцію.

Нам потрібен загальнонаціональний антикорупційний пакт між владою та народом. Суть його проста: чиновники не беруть, а люди – не дають.

Ми не зможемо змінити країну, якщо не змінимо себе, своє ставлення до власного життя і до життя цілої держави.

В тому, що Україна прийшла до кризи державності, є частка відповідальності кожного з нас.

Хтось вважав нормою не сплачувати податки.

Хтось розкошував за державний рахунок.

Хтось голосував і мітингував за гроші.

Хтось отримував незаслужені пільги і нагороди.

А всі разом руйнували фундамент суспільної довіри, засади права й суспільної організації.

Європейський вибір України – це серце нашого національного ідеалу. Це вибір, зроблений нашими предками і пророками.

А що нам треба конкретно зробити, щоб жити вільно, жити безбідно, жити в мирі і безпеці?

Це все написано в угоді про політичну асоціацію та зону вільної торгівлі з Євросоюзом.

Ми разом докладали зусиль до цього документу. Тепер мрію втілити його в життя, а для цього нам треба якнайшвидше підписати економічну частину угоди.

Моя ручка – вже в руках, і як тільки ЄС ухвалить відповідне рішення, підпис українського Президента миттєво з'явиться під цим доленосним документом.

Ми не маємо права зволікати із підписанням економічної частини угоди.

Те ж саме стосується і якнайшвидшого запровадження безвізового режиму для України з ЄС. Ми завершили перший етап і дуже швидко зможемо завершити другий, щоб вже з січня 2015 року українці мали можливість подорожувати без віз.

Угоду ж про асоціацію ми розглядаємо лише як перший крок до повноправного членства України в ЄС.

Ніхто не має права вето на європейський вибір України.

Визнати це – значить проводити політику миру та спокою в Україні.

Але така політика збанкрутіла ще в тридцяті роки минулого століття.

Для реалізації наших амбітних планів нам потрібні не лише мир та єдність країни, але й консолідація всіх патріотичних, проукраїнських, проєвропейських сил.

Маємо постійно тримати в пам'яті суворі уроки національно-визвольних змагань сімнадцятих-двадцятих років минулого століття.

Тоді наші політики не змогли об'єднатися, спільно протистояти агресії.

Володимир Винниченко боровся проти Михайла Грушевського, Симон Петлюра проти Павла Скоропадського. А Нестор Махно – проти всіх.

Постійні чвари та конфлікти між видатними українцями призвели до втрати нашої державності.

Висновки належить робити не лише з архівів столітньої давнини, але й з недавніх подій.

Ми не смієм повторити старі помилки і маємо забезпечити злагоджену роботу Президента, Верховної Ради та Кабміну.

Настав час будувати нову велику країну. Сучасну, високотехнологічну, обороноздатну, конкурентоспроможну.

Врахуємо досвід країн, які з'явилися на політичній карті лише кілька десятків років тому, але стали лідерами, поставивши на розвиток інтелекту та новітніх технологій.

Бо найцінніше — не гроші, не заводи та підприємства, а «людський капітал», який має Україна.

Немає сумніву в тому, що ми здолаємо всі труднощі. Відстоїмо територіальну цілісність нашої держави, забезпечимо мир та спокій.

Нас уже ніхто не оберне в рабів криміналу та бюрократії, в прислужників колоніальної влади.

Нас підтримує цілий світ. За останні три дні я мав можливість пересвідчитись в цьому.

Навколо ідеї незалежності, свободи, гідності, правової держави, європейської інтеграції об'єдналася вся Україна і все світове українство.

Народ своє вагоме слова сказав. Під час революційних подій. Під час спротиву агресії. Під час виборів. Тепер черга – за нами, за владою.

Простягаю руку миру всім, хто подав голос за мене, і тим, хто не голосував.

Всім, хто допоможе встановити мир, порядок і спокій в Україні.

І всім, хто вірить у європейську майбутність України.

Ми – народ, що був одірваний від своєї великої Батьківщини Європи – повертаємося до неї.

Остаточно і безповоротно.

Мир нам!

Нехай нас благословить Господь!

Слава Україні!

Закінчення. Початок на 1-й стор.

ХАРКІВСЬКІ ХРОНІКИ

ГРОМАДА ДОПОМАГАЄ, ЧИНОВНИКИ САБОТУЮТЬ?!

Ольга РІЗНИЧЕНКО

«Ситуація непередбачувана, але дух бойовий», – почула, як комусь по мобілці відповів зам комбата. Точніше ситуацію під Слав'янськом не назвеш. Тож спочатку про бойовий дух. Спільними зусиллями Харківського Крайового православного братства УАПЦ, нашого легендарного Євромайдану SOS, «Правого сектору» (Харків), київських активістів, зокрема, Павла Чорноти, Олени з Луганська та Ірини і Джона Лунау з USA (Ірина ще не так давно завідувала відділом у Харківському літмузеї) бойовий дух львівських і золочівських військових профі, а також другого батальйону Нацгвардії підкріпився матеріально. 5 червня два вщент забиті життєво необхідними речами великі авто прибули до них з речами, про які вони просили: генератори, намети, харчі, упаковки з водою, маскувальні сітки, дощовики, біноклі, рації, ліхтарі, предмети побуту і польової кухні, також особистої гігієни, ну і звісно – камуфляжі (британська військова форма). Плюс вітамінки: ящики з полуницею та черешнею, а ще парафіянка Свято-Дмитрівської церкви Катерина Васильовна наліпила зо дві сотні вареничків!!! Звісно ж дорогою на передову залишали на блокпостах вевешникам і спецпризначенцям змінний одяг, воду і фрукти.

Тепер про друге: непередбачуваність. Кажуть, що Слав'янськ заблоковано. Але через цей перший і останній блокпост потоком зранку до ночі їдуть автобуси, маршрутки, авта з блокадного міста. Чому в якомусь з них не можуть сидіти зомбі-терористи? Або ті ж розвідники-сепаратисти, які порахували все, що треба противникові, курсуючи слав'янським маршрутом. Крім того, за словами селян, є й інші обхідні дороги, якими спокійно можна великими групами перебратися на терени Харківської області. Наш блокпост як на долоні проглядається звідусіль. Наприклад, позавчора, пізно увечері, наші побачили через поле на городі в дідуся силуети людей, які ховалися за кущами. Складність точно визначити, як переміщаються диверсанти, у тому, що наші не мають елементарних приладів, тих же приборів нічного бачення.

Нацгвардійців 2-го батальйону з почестями відправили з Києва, давши їм в руки автомати і пару пачок перловки. Більше нічого. Інше сказали, отримають на місці. А ще отримали у столиці розхвалені по ТВ бронежилети, які виявились із пластинами, що прострілюються в решето.

Тобто складається враження, що на якихось середніх ланках військового забезпечення повним ходом йде саботаж. Бо куди діваються десятки тисяч броніків і шоломів, про які нам періодично розповідають в новинах – незрозуміло.

Попри це, від спілкування з хлопцями – справжніми патріотами, які випромінюють любов і відданість своїй країні, заряджаєшся таким позитивом, що жодного сумніву не залишається – ми всі наші лиха подолаємо і засліплені російською пропагандою очі наших громадян-сепаратистів прозріють…

Продовження теми на 12-й стор.

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Дніпродзержинськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Дніпропетровськ	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 54-64-07
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

 ГЕОПОЛІТИКА

ПОЛІТИКА НЕЛЕТАЛЬНОЇ ДІЇ

Володимир КРАВЧЕНКО

Коли країна воює, їй украй необхідна зовнішня підтримка – політична, фінансова, військова. І Україна, проти якої Росія веде «гібридну війну», – не виняток.

Зі словами більш-менш усе нормально. НАТО, ЄС, ООН, ОБСЄ, Рада Європи декларують свою політичну підтримку Києву, який протистоїть російської агресії. Та й громадська думка на Заході загалом на боці України: багато людей згодні з принцом Чарльзом, який порівняв Путіна з Гітлером.

Зі справами набагато складніше. Тут Захід значно менш послідовний, ніж того хотілося громадянам країни, чиї співвітчизники вмирали на барикадах під прапорами ЄС…

Проблема не тільки у зволіканні із запровадженням Євросоюзом і США секторальних санкцій, здатних завдати відчутного удару по російській економіці. Засуджуючи дії Росії і Володимира Путіна в Україні, Франція, наприклад, готується поставити в РФ два військові кораблі типу «Містраль». Разом з тим у Парижі, так само як і в інших європейських столицях, і чути не хочуть про поставки сучасної зброї і техніки в Україну. Відразу ж починають згадувати про директиви ЄС, які забороняють постачати озброєння в зони конфлікту.

Але для того, щоб наша країна могла перемогти у розв'язаній Росією війні, українські солдати мають перевершувати в технічному оснащенні російських диверсантів і сепаратистів, озброюваних Росією, а не відставати від них. Армія і спецпідрозділи потребують сучасної зброї, обладнання – тепловізорів і засобів зв'язку, екіпірування та сухпайків, безпілотних розвідників і персональних засобів захисту. Нам потрібна техніка й амуніція для спецоперацій. Необхідне реформування армії і сил безпеки, навчання спецпризначенців сучасним методам протидії тероризму.

Зважаючи на важке економічне становище, Українська держава самостійно не може повністю забезпечити силовиків усім необхідним. Звичайно, українці своїми грошовими переказами фінансово підтримують українські Збройні сили, відправляючи есемески на номер 565. Але цього замало. Сьогодні реалії такі, що тільки Захід може нам допомогти в якнайшвидшому переоснащенні армії та сил безпеки сучасними засобами летальної і нелетальної дії, посприяти у проведенні реформ. Для України це – питання виживання.

Для Києва ця військова допомога потрібна не тільки для ефективного протистояння російським диверсійним групам. Вона важлива ще й тому, що сучасна зброя на озброєнні української армії матиме стримуючий характер. А це посприяє деескалації ситуації в регіоні. Тим більше що загроза російського вторгнення досі ще залишається досить високою.

Колишній американський посол у нашій країні Джон Гербст нещодавно зауважив, що якби Путін «знав, що у військовому арсеналі України є західні засоби протитанкової і протиповітряної оборони, ціна вторгнення різко піднялася б». До цих слів тим більше варто прислухатися, що Кремль публічно заявляє: Росія не може і не збирається гарантувати територіальну цілісність України, оскільки, мовляв, ніколи не брала на себе таких зобов'язань.

Ще у квітні різні українські силові відомства готували списки необхідних засобів. З огляду на стан нашої армії, загонів спеціального призначення, їм необхідно все. І надіслані в західні столиці списки містили перелік «від шкарпеток до ракет». В одному з них навіть було прохання до західних партнерів надати медичний автомобіль… УАЗ. Зрештою, Київ усе ж підготував єдиний список.

Минулого тижня, після засідання спільної робочої групи Україна—НАТО з питань військової реформи, секретар РНБО України Андрій Парубій заявив, що частина допомоги, виділеної країнами – членами альянсу, уже перебуває на українському кордоні. Це шоломи, бронежилети, прилади нічного бачення, засоби надання першої медичної допомоги та інші засоби нелетальної дії. Сподіватимемося, що за цією партією не забаряться також інші.

Але якщо Київ очікує від Брюсселя насамперед матеріально-технічної допомоги, то НАТО хотіло б для початку направити в нашу країну радників, які посприяли б у забезпеченні безпеки об'єктів підвищеної небезпеки, у логістиці технічних засобів, що надходять, реформуванні силових структур. Історія із загрозою захоплення Запорізької АЕС показала, наскільки гостро стоїть проблема безпеки об'єктів підвищеної небезпеки. До речі, на початку квітня в Україні вже працювала група цивільних експертів з НАТО, що сприяла зміцненню безпеки на атомних електростанціях.

Але проблема в тому, зазначають наші співрозмовники з різних структур і відомств, що багато хто в Києві не хоче визнати існування проблеми управління і логістики в українських силових структурах. Українські військові хочуть одержати матеріально-технічну допомогу, а не поради, як її використовувати. І це може ускладнити майбутнє співробітництво, негативно позначаючись на ефективності роботи експертів зокрема і безпеки країни в цілому.

Втім, значно серйозніша проблема – неготовність Заходу надати Україні масштабну військову допомогу засобами летальної і нелетальної дії.

Генсек альянсу Андерс Фог Расмуссен днями заявив, що надати конкретну військову допомогу Україні може не НАТО (бо ця організація не має військової техніки, засобів розвідки і телекомунікації), а її країни-члени. Наші співрозмовники також наголошують: хоча список необхідного слід надсилати в штаб-квартиру НАТО, співробітництво відбуватиметься на двосторонньому рівні.

А реальність така, що Київ може серйозно розраховувати лише на Вашингтон і Оттаву. Можливо, ще на Лондон. Європейські ж партнери України вкрай обережно ставляться до перспектив військової допомоги нашій країні. І основна причина – небажання псувати відносини з Росією, з якою багато країн ЄС мають тісні енергетичні й економічні зв'язки. На обсяги економічного співробітництва й на негативні наслідки для національних економік особливо активно натискає російське лобі в Європі, виступаючи проти санкцій «третього рівня».

Свою роль у формуванні цієї позиції країн Євросоюзу відіграє і російська пропаганда, яка створює у європейського обивателя уявлення, що події в Донецькій і Луганській областях – це громадянська війна, а зовсім не російсько-український конфлікт. Цим, до речі, і користуються багато європейських політиків, які пояснюють відсутність масштабної військової допомоги Україні тим, що на Сході нашої країни, мовляв, громадянська війна. Та й узагалі, «поставляти військову допомогу – це означає підігрівати гарячі голови й ситуацію». Отака у них політика «нелетальної дії»…

У результаті, сьогодні реальна допомога від країн Європейського Союзу може бути тільки у проведенні комплексного огляду сектора безпеки та оборони, направленні європейських радників у Міноборони, МВС, Нацгвардію. Ще можлива й незначна допомога засобами нелетальної дії.

До речі, на допомогу Ізраїлю, який має сучасну техніку, зброю та екіпірування для спецоперацій, також не варто надто сподіватися. Поки в правлячій коаліції сильні позиції Авігдора Лібермана, Тель-Авів витримуватиме проросійську позицію в російсько-українському конфлікті.

Американці більш рішучі. Насамперед тому, що посилення військової допомоги Україні вимагає від них логіка внутрішньополітичних процесів у самих Сполучених Штатах. Річ тут не тільки в активності української діаспори або сакральному ставленні американців до демократичних цінностей і свобод: агресивна політика Володимира Путіна щодо відновлення СРСР зачепила особисто Барака Обаму, який вклав багато чого зі свого політичного капіталу та авторитету Демократичної партії в політику «перезавантаження».

Сьогодні дії російського президента загрожують нинішньому хазяїнові Білого дому тим, що він може увійти в історію як «антирейган»: тоді як Рональд Рейган своєю політикою сприяв краху «імперії зла», Обама багатьом американцям може запам'ятатися як президент, що посприяв відновленню Російської імперії на пострадянському просторі. Демократи розуміють, що якщо американський президент не виявить твердості в українському питанні, то їхній кандидат програє на двох найближчих президентських виборах.

Одне слово, Київ уже переслав у Вашингтон список необхідного. Він містить не тільки бронежилети і прилади нічного бачення, а й протитанкове озброєння, і засоби ППО. А колишній заступник міністра оборони України Леонід Поляков уточнив, що Україна попросила у США старі бронемашини, розвідувальну техніку й бронежилети, які будуть списуватися і розпродаватися після завершення виведення американських військ з Афганістану.

Як повідомляє агентство Defense News, за словами п. Полякова, деякі країни, включаючи Сполучені Штати, можуть без зусиль надати військову техніку на додачу до того озброєння, яке Україна може купити самостійно. Йдеться про медичні препарати, каски, бронежилети, безпілотні літальні апарати, системи нічного бачення, захищені засоби зв'язку та обладнання радіоелектронної боротьби.

«Україна не просить, щоб її захищали американські солдати. Ми просимо тільки інструменти для захисту нашої країни», – пояснив позицію Києва в The Wall Street Journal Андрій Парубій. Нагадаємо, що раніше Сполучені Штати вже відправили в Україну сухпайки, а американське посольство придбало для Державної прикордонної служби України засоби зв'язку, біноклі, дротові загородження, запчастини для автомобільної техніки.

Конкретних домовленостей щодо заявки Києва поки що не досягнуто. Але велика ймовірність того, що після президентських виборів у нашій країні Вашингтон ухвалить рішення і про поставки в Україну засобів летальної дії. І, можливо, зможе натиснути на своїх європейських союзників у НАТО, щоб ті активніше допомагали Києву.

Але щоб ця допомога була ефективною, українська влада має розв'язати низку проблем з проведенням АТО й діями силовиків. На Заході небезпідставно побоюються, що надана українським силовикам сучасна зброя може згодом опинитися в руках терористів. Усі добре пам'ятають, як українські військові «заради запобігання кровопролиттю серед мирного населення» роззброювалися і віддавали техніку першій же озброєній банді.

Але поки рішення про поставки засобів летальної дії не ухвалено. При проведенні АТО українським силовикам залишається покладатися тільки на себе і на своє застаріле озброєння.

ДТ, ч. 18

 РЕЗОНАНС

ЧИ ВИ НЕ РОСІЯНИ?

(Наша відповідь Михалкову)

Один з найталановитіших пройдисвітів у середовищі російської творчої обслуги кінорежисер Микита Михалков вирішив звернутися до одеситів із спеціальним зверненням, яке перетворилося на заклик до війни проти їх власної країни. На чергову витівку чоловіка, який давно вже втратив всяку репутацію діяча кінематографа, можна було б і не звернути уваги, якби вона не відображала уявлення, панівне в російському суспільстві щодо українських земель.

І потрібно відразу ж сказати, що омани Михалкова поділяють аж ніяк не тільки консерватори і просто відверті фашисти, яких так багато виявилося в Росії. Розділяє їх і цілком ліберально налаштована публіка. Російський консерватор відрізняється від ліберала тільки тим, що ліберал не закликає одеситів воювати.

А чому , власне? А тому , що для величезного числа росіян ніякої України немає і бути не може. Росіяни виросли в тіні імперського міфу , який виховує їхню власну історію не від Володимирської Русі і зносин з Золотою Ордою, а від Києва і Ярослава Мудрого.

Уявити, що по сусідству розвивалася інша цивілізація, яка до союзу з Московським царством встигла пройти через горнило Галицької Русі, Великого Князівства Литовського, Речі Посполитої, – тобто зовсім інших політичних проектів, ніж Орда і Москва – середньостатистичний росіянин просто не в змозі. У його голові все просто і зрозуміло: був Київ – мати міст руських, потім Москва – третій Рим, потім Радянський Союз і, нарешті, – Путін. Які українці?

Природно, ця ж логіка спрацьовує ще більшою мірою стосовно так званої Новоросії. Для Микити Михалкова Одеса – російське місто. Уже в самому цьому ствердженні криється підступ. Одеса ніколи в своїй історії російським містом не була.

Вона була імперським містом – це факт. Але не російським! Не Ярославлем, не Тамбовом, не В'яткою! Чи Микита Сергійович і справді думає, що в Тамбові кількість євреїв серед населення перевищувала кількість росіян? А в Одесі траплялися періоди, коли було саме так! І росіяни в місті – до революції – становили половину населення тільки тоді, коли до росіян зараховували українців і білорусів. А інша половина – євреї, греки, вірмени, французи, албанці, італійці, румуни, поляки, турки – хто тільки в Одесі не жив!

А зараз більшість населення Одеси – українці. І в процентному відношенні їх набагато більше, ніж росіян за всю історію портового міста. Цьому є просте пояснення. Одеса завжди була оточена українським морем. Мати великого російського письменника Корнія Чуковського, проста українська жінка, саме в Одесі зустріла майбутнього батька свого сина, єврейського купця. Ну, а коли почалося природне переселення сільського населення в міста, українців в Одесі – і не тільки в Одесі, але й у всіх інших містах півдня і сходу України, ставало все більше і більше. А кого повинно було ставати більше? Росіян? Але росіян в українських селах немає!

Міхалкови ніяк не можуть зрозуміти, що завжди були на українській землі прибульцями, колоністами – як бури в Південній Африці. Так, колоністи можуть побудувати і заселити міста – але рано чи пізно їхні фортеці впадуть під натиском корінного населення освоюваних земель. Так було, є і буде скрізь і завжди – і землі східної України тому не виняток. Ось чому російський чобіт на українській землі завжди буде чоботом окупанта, а не чоботом визволителя. Ось чому сьогодні російський чобіт на багатостраждальній землі Криму – чобіт окупанта, а не чобіт визволителя.

У колоніста є простий вибір, який на наших очах зробив останній президент білої Південної Африки Фредерік де Клерк – створити спільний дім з тими , серед кого він опинився. А є й інший вибір – його зробили португальські колонізатори Африки – поїхати додому і зітхати про втрачений рай. Теж чесний вибір.

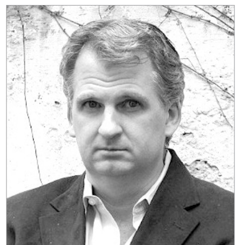
У нього немає тільки одного вибору – закликати колонізоване населення воювати за амбіції мертвої імперії, але Микита Михалков хоче саме цього.

Віталій ПОРТНИКОВ

haqqin.az

ТОЧКА ЗОРУ

ФАШИЗМ ПОВЕРТАЄТЬСЯ В УКРАЇНУ

Тимоті СНАЙДЕР, доктор наук, професор Єльського університету (США), спеціаліст з історії Східної Європи XX сторіччя

Україна не має майбутнього без Європи, але й Європа не має майбутнього без України. Упродовж століть історія України розкривала поворотні моменти в історії Європи. Схоже, сьогодні це все ще так. І куди саме поверне хід історії, поки що залежить і від європейців.

Битва в Україні означає все. Фашизм повертається на континент, який він колись зруйнував.

Ми легко забуваємо, як діє фашизм: як яскрава й осяйна альтернатива буденним обов'язкам повсякденного життя, як прославляння очевидно і тотально ірраціональних речей усупереч здоровому глуздові та досвіду.

Для фашизму характерна наявність збройних сил, що не виглядають як збройні сили, байдужість до законів війни в їх застосуванні до народів, яких вважають за нижчі, захоплене прославляння «імперії» після контрпродуктивних захоплень землі.

Фашизм означає прославляння оголеного чоловічого тіла, нав'язливу стурбованість гомосексуальністю, котру водночас криміналізують та імітують.

Фашизм відкидає лібералізм і демократію як облудні форми індивідуалізму, наполягає на колективній волі як такій, що має перевагу над індивідуальним правом вибору, і фетишизує звитяжні вчинки.

Оскільки вчинок – це все, а слово – ніщо, слова існують лише для того, аби уможливити вчинки і по тому зробити з них міфи. Істина не може існувати, тож історія – це не більше, ніж політичний ресурс. Гітлер міг говорити про св. Павла як про свого ворога, Муссоліні міг прикликати духи римських імператорів.

За 70 років після закінчення Другої світової війни ми забули, як привабливо це колись виглядало для європейців і що насправді лише поразка у війні дискредитувала фашизм.

Сьогодні ці ідеї здіймають голову в Росії – країні, яка вибудовує свою історичну політику довкола радянської перемоги у тій війні; і пісня сирени, що лине з Росії, має дивну привабливість для Німеччини – країни, яку перемогли і яка нібито мала чогось із цього навчитися.

Плюралістична революція в Україні виявилася шокуючою поразкою для Москви, і Москва відповіла наступом проти європейської історії.

Тоді як європейці з тривогою або зачудуванням спостерігають за розповзанням російського спецназу з Криму через Донецьк та Луганськ, пропагандисти Владіміра Путіна намагаються затягнути європейців в альтернативну реальність – у виклад історії, доволі відмінний від того, як мислить більшість українців, та й від того, що витримало би перевірку фактами.

Стверджується, що України історично ніколи не існувало, а якщо вона й була, то тільки як частина Російської імперії. Українців, як народу, не існує, в найкращому випадку, вони – малороси.

Але якщо Україна й українці не існують, тоді немає і Європи та європейців. Якщо Україна зникне з історії, те саме станеться і з місцем скоєння найбільших злочинів і нацистського, і сталінського режимів. Якщо в України немає минулого, тоді Гітлер ніколи не намагався створити імперію, а Сталін ніколи не чинив терору голодом.

Звичайно, Україна має історію. Територію сьогоднішньої України можна дуже легко ідентифікувати в рамках кожної великої епохи європейського минулого.

Історія київської східнослов'янської державности розпочинається в Києві тисячоліття тому. Її перетин із Москвою відбувся вже після століть перебування під управлінням таких місць, як Вільнюс і Варшава, а долучення українських земель до Радянського Союзу відбулося лише після того, як військові та політичні труднощі переконали самих більшовиків у тому, що з Україною слід обходитися як із виразно окремою політичною одиницею.

Після того, як Київ із десяток разів було окуповано, Червона армія здобула перемогу, і Україна 1922 року в іпостасі радянської постала як частина нового Радянського Союзу.

Якраз тому, що українців було важко придушити, і саме тому, що Радянська Україна була західним прикордонням СРСР, питання її європейської ідентичності було центральним від початку радянської історії.

Радянську політику щодо Європи характеризувала певна двоїстість: радянська модернізація мала відтворити європейську капіталістичну модерність, але тільки аби перевершити її. У цій схемі Європа могла бути або прогресивною, або регресивною, залежно від моменту, куту розгляду та настрою лідера.

У 1920-х роках радянська політика прихильно ставилася до розвитку українського інтелектуального і політичного класу, базуючись на припущенні, що просвічені українці стануть у ряд тих, хто прямував до радянського майбутнього.

У 1930-х роках радянська політика прагнула модернізувати радянське село, колективізувавши землю і перетворивши селян на працівників у наймах у держави. Це призвело до зниження виробітку, а також до масового спротиву українського селянства, яке вірило у приватну власність.

Йосип Сталін перетворив ці провали на політичну перемогу, переклавши вину за них на українських націоналістів і їхніх закордонних прихильників. Він далі реквізовував збіжжя в Україні, цілком усвідомлюючи, що заморює голодом мільйони людей, і розчавив нову українську інтелігенцію.

Понад три мільйони людей у Радянській Україні було заморено голодом. Наслідком був новий радянський порядок залякування, в якому Європу подавали лише як загрозу. Сталін стверджував абсурдну, але ефективну річ: що українці навмисно морили себе голодом за наказами з Варшави. Згодом радянська пропаганда стверджувала, що кожен, хто згадує голод, є агентом нацистської Німеччини.

Так розпочалася політика фашизму й антифашизму, в якій Москва була захисником усього хорошого, а її критики були фашистами. Ця дуже дієва поза, звичайно, не стала на заваді справжньому союзові совєтів зі справжніми нацистами 1939 року.

Враховуючи нинішнє повернення російської пропаганди до антифашизму, варто пам'ятати важливу деталь: усе це величне моральне маніхейство мало обслуговувати державу і як таке не накладало на неї жодних обмежень. Прийняття антифашизму як стратегії риторики дуже відрізняється від опору справжнім фашистам.

Україна перебувала в центрі політики, яку Сталін називав «внутрішньою колонізацією» – експлуатацією селян усередині Радянського Союзу на противагу експлуатації дальніх колоніяльних народів.

Також Україна була в центрі планів Гітлера щодо внутрішньої колонізації. Нацистський «лєбенсраум» (життєвий простір) насамперед включав Україну. Її родючу землю планувалося звільнити від радянського панування та експлуатовати в інтересах Німеччини. У планах було й далі використовувати сталінські колгоспи, але їжу скеровувати не на схід, а на захід. Водночас, за підрахунками німецьких планувальників, приблизно 30 мільйонів мешканців Совєтського Союзу мали вмерти від голоду.

У рамках такого способу мислення українці, звичайно, були людьми нижчого порядку, нездатними на нормальне політичне життя. Жодна європейська країна не зазнала такої інтенсивної колонізації, як Україна, і жодна європейська країна не пережила стількох страждань: у 1933–1945 роках це було найсмертоносніше місце на Землі.

Хоча для Гітлера основною метою війни було знищення Радянського Союзу, він дійшов висновку, що потребує альянсу із Радянським Союзом, аби розпочати військовий конфлікт.

1939 року, після того, як стало очевидно, що Польща битиметься, Гітлер залучив Сталіна для реалізації подвійного вторгнення. Сталін роками плекав надію на таке запрошення. Радянська політика вже довгий час ставила за мету знищити Польщу.

Ба більше, Сталін уважав, що союз із Гітлером – іншими словами, співпраця з європейськими ультраправими – був ключем до знищення Європи.Німецько-радянський альянс, як він очікував, поверне Німеччину проти її західних сусідів і призведе до ослаблення або навіть руйнації європейського капіталізму. Це не дуже й відрізняється від певного розрахунку, що його сьогодні робить Путін.

Результатом спільного німецько-радянського вторгнення була поразка Польщі та знищення Польської держави, але це також призвело до важливого розвитку подій в українському націоналізмі.

У 1930-х роках у Радянському Союзі не було українського національного руху – був лише підпільний терористичний рух у Польщі, відомий під назвою Організація українських націоналістів (ОУН). У нормальні часи вона була завжде чимось більшим за подразник, але в умовах війни її значення зросло.

ОУН виступала і проти польського, і проти радянського панування на територіях, які вона вважала за українські, тож розглядала німецький наступ у східному напрямі як єдину можливість розпочати процес українського державотворення. Тому ОУН підтримала Німеччину в питанні вторгнення до Польщі 1939 року і знову зробила це 1941 року, коли Гітлер зрадив Сталіна та вторгнувся в СРСР.

Тим часом українські революціонери лівого спрямування, які були доволі численними до війни, після отримання досвіду життя під совєтами часто зсувалися до радикально правої частини політичного спектру. Радянські спецслужби вбили провідника ОУН [Євгена Коновальця], наслідком чого стала боротьба за владу між крилами організації під проводом Степана Бандери та Андрія Мельника.

1941 року українські націоналісти спробували вступити в політичну колаборацію з Німеччиною і зазнали поразки. Сотні українських націоналістів долучилися до німецького вторгнення до СРСР як розвідники й перекладачі.

Українські політики-націоналісти спробували повернути борг, проголосивши у червні 1941 року незалежну Україну. Гітлер був абсолютно незацікавлений у цій перспективі. Більшу частину українських націоналістичних лідерів було вбито або ув'язнено. Сам Бандера провів решту війни у таборі Заксенгаузен.

Поки точилася війна, багато українських націоналістів готувалися до слушного моменту для повстання, коли радянська влада замінить німецьку. Вони бачили в СРСР свого головного ворога – частково з ідеологічних причин, але в основному через те, що він вигравав війну.

На Волині націоналісти створили Українську Повстанську армію, чиїм завданням було в якийсь спосіб перемогти совєтів по тому, як совєти переможуть німців.

Українські націоналісти далі боролися із радянською владою у жахливій партизанській війні, в якій обидві сторони використовували найбрутальніші тактичні засоби.

Політична колаборація та повстання українських націоналістів були загалом незначним елементом в історії німецької окупації. В результаті війни близько шести мільйонів людей було вбито на території нинішньої України, в тому числа півтора мільйони євреїв.

По всій окупованій радянській Україні місцеві мешканці колаборували з німцями, як і на решті території Радянського Союзу й усієї окупованої Европи. Тисячі росіян співпрацювали з німецькими окупантами і не демонстрували ані більшої, ані меншої схильності робити це, ніж українці.

Реальний контраст був не між українцями та іншими народами СРСР, а між народами СРСР і західноєвропейцями. Загалом кількість радянських людей – чи в уніформі, чи без неї, яких убили німці, значно перевищувала кількість убитих західноєвропейців.

В Україні було значно більше людей, яких німці вбили, ніж тих, що з німцями співпрацювали, – і це те, чого не можна сказати про жодну іншу окуповану країну в континентальній Західній Европі.

Якщо вже на те пішло, набагато більше людей в Україні боролися проти німців, ніж на боці німців, чого знов-таки не можна сказати про жодну континентальну західноєвропейську країну.

Більшість українців, які воювали у війні, робили це в уніформі Червоної армії. У боях проти вермахту загинуло більше українців, аніж американських, британських та французьких солдатів разом узятих.

Російська пропаганда сьогодні облудно наполягає на тому, що Червона армія була російською армією. А якщо Червону армію розглядати як російську, тоді українці постають як вороги.

Цей спосіб мислення винайшов сам Сталін наприкінці війни. Після того, як українців під час війни обсипали похвалою за їхні страждання та спротив, після війни їх було піддано наклепам і чисткам за нелояльність.

На тлі злиття пізнього сталінізму з певним різновидом російського націоналізму Сталінова ідея про Велику Вітчизняну війну мала дві мети: зафіксувати початок дій на 1941-му, а не на 1939 році, аби витерти з пам'яті нацистсько-радянський альянс, а також зробити центром подій Росію, хоча Україна значно більшою мірою була в центрі війни, а її головними жертвами стали євреї.

Але на сьогоднішню політику пам'яті набагато більший вплив справила пропаганда 1970-х, ніж власне досвід війни. Нинішнє покоління російських політиків – діти сімдесятих, а тому брежнєвського культу війни.

За часів Брежнєва війна стала більш спрощено російською – без українців чи євреїв. Євреї зазнали більше страждань, аніж будь-який інший народ у Совєтському Союзі, але Голокост залишався поза мейнстримом совєтської історії. Натомість його наголошували у тій частині совєтської пропаганди, яку було звернено до Заходу, і в ній провину за страждання євреїв покладали на українців та інших націоналістів – людей, що мешкали на територіях, які Сталін завоював під час війни, як Гітлерів союзник 1939 року, та людей, які чинили спротив совєтській владі, коли вона повернулася 1945 року.

Це традиція, до якої російські пропагандисти звернулися у нинішній українській кризі: повна байдужість до Голокосту, окрім його значення як політичного ресурсу, корисного для маніпулювання людьми на Заході.

Найбільша загроза окремішній українській ідентичності походить, найвірогідніше, від брежнєвського періоду. Замість підкоряти Україну голодом або звинувачувати українців у війні, політика Брежнєва полягала у поглинанні українських освічених класів радянською гуманітарною та технічною інтелігенціями.

Як наслідок, українську мову вичавили зі шкіл і особливо зі сфери вищої освіти. Українців, які наполягали на дотриманні прав людини, далі карали у в'язницях або в огидних психіатричних лікарнях.

У цій атмосфері українські патріоти й навіть українські націоналісти прийняли лінію громадянського розуміння української ідентичності, применшуючи значення давніх аргументів про родовід та історію на користь прагматичнішого підходу до спільних політичних інтересів.

У грудні 1991 року понад 90 відсотків мешканців совєтської України проголосували за незалежність (у тому числі, більшість у всіх регіонах України). Росія та Україна відтак пішли кожна своїм окремим шляхом.

Приватизація та беззаконня призвели до олігархії в обох країнах. У Росії олігархів упокорила централізована держава, тоді як в Україні вони утворили власний дивний різновид плюралізму. До недавнього часу всі президенти України коливалися між Сходом та Заходом у своїй зовнішній політиці, а також між різними олігархічними кланами в питанні їхньої внутрішньої лояльностт.

Що було незвичного у Вікторові Януковичу, обраному 2010 року, це те, що він спробував покласти край будь-якому плюралізму.

У внутрішній політиці він породив підробну демократію, в якій його улюбленим опонентом була крайньо права партія «Свобода». Зробивши це, він створив ситуацію, в якій міг виграти вибори і сказати закордонним спостерігачам, що він принаймні кращий за націоналістичну альтернативу.

У зовнішній політиці ситуація підштовхувала його до путінської Росії – не так тому, що він цього бажав, як тому, що його клептократична корумпованість зайшла настільки далеко, що серйозна економічна співпраця з Європейським Союзом поставила би перед його економічною владою суто юридичні виклики.

Схоже, Янукович украв із державної скарбниці стільки, що сама держава 2013 року опинилася на порозі банкрутства, і це теж зробило його вразливим перед Росією. Москва була готова заплющити очі на Януковичів спосіб урядування і дати в борг гроші, необхідні для здійснення термінових платежів, ціною політичних поступок.

2013 року коливатися між Росією та Заходом уже було неможливо. На той момент Москва більше не представляла просто Російську державу з інтересами, що їх більш-менш можна було обрахувати, а презентувала масштабнішу візію євразійської інтеграції.

Євразійський проєкт мав дві частини: створення блоку Росії, України, Білорусі та Казахстану, в якому діяв би режим вільної торгівлі, та знищення Європейського Союзу через підтримку європейських ультраправих.

Путінова мета була і є надзвичайно простою. Його режим залежить від продажу вуглеводнів, які трубами потрапляють до Європи. Спільна Европа може запровадити дієву політику енергетичної незалежності під тиском чи російської непередбачуваності, чи глобального потепління, а чи одного й другого. Але Європа, що розпалася б, надалі була би залежною від російських вуглеводнів.

Щойно було сформульовано ці далекосяжні амбіції, погордлива євразійська постава розсипалася на друзки, зіткнувшись із реальністю українського суспільства.

Наприкінці 2013-го та на початку 2014 року спроба привести Україну в євразійську орбіту спродукувала прямо протилежний результат. Спершу Росія публічно відмовила Януковича підписувати торгівельну угоду з Європейським Союзом. Це спричинило протести в Україні. Тоді Росія запропонувала великий кредит і привабливі ціни на газ в обмін на придушення протестів.

Суворі закони в російському стилі, що їх було запроваджено в січні, перетворили протести на масовий рух. Мільйони людей, що приєдналися до мирних протестів, раптово було обернено на злочинців, і деякі з них почали захищатися від міліції.

Нарешті Росія виразно дала зрозуміти, що Янукович мусить звільнити Київ від протестувальників, якщо хоче отримати від неї гроші. Після цього відбулася лютнева снайперська бійня, що дала революціонерам явну моральну та політичну перемогу і змусила Януковича тікати до Росії.

Спроба створити проросійську диктатуру в Україні призвела до протилежного результату: повернення парламентського управління, оголошення президентських виборів і здійснення зовнішньої політики, орієнтованої на Європу.

Це зробило революцію в Україні не лише катастрофою для зовнішньої політики Росії, а й викликом режиму Путіна у нього вдома.

Слабкість Путінової політики полягає в тому, що вона не може врахувати дії вільних людей, які вдаються до самоорганізації у відповідь на непередбачувані історичні події.

Російська пропаганда виставила українську революцію як нацистський переворот і звинуватила європейців у підтримуванні цих нібито нацистів. Ця версія – хоч вона й сміховинна – є значно зручнішою для ментального світу, в якому живе Путін, бо прибирає з поля зору фіаско його власної зовнішньої політики в Україні та заміщає спонтанні дії українців закордонною змовою.

Повзуче російське вторгнення у Крим, Донецьк та Луганськ є прямим викликом безпековому порядку Європи, а також Українській державі. Воно в жоден спосіб не пов'язане з волею народу або захистом прав – навіть кримські опитування ніколи не фіксували прихильність більшості до приєднання до Росії, а російськомовні громадяни України значно вільніші, ніж російськомовні громадяни Росії.

Російську анексію, що характерно, було здійснено з допомогою екстремістських союзників Путіна з усієї Европи. Жодна поважна організація не стала би спостерігачем у фарсі, в якому 97 відсотків кримців нібито проголосували за те, аби їх анексували. Але строката делегація правих популістів, неонацистів і членів німецької партії «Die Linke» («Ліва партія») радо приїхали й підписалися під результатом.

Німецька група, яка поїхала до Криму, складалася із чотирьох членів «Die Linke» та одного члена «Neue Rechte» («Нова правиця»). Це дуже промовисте поєднання.

«Die Linke» оперує в межах віртуальної реальності, яку створила російська пропаганда і в якій завданням європейських лівих (чи радше «лівих») є критика українських правих, але не європейських правих і вже аж ніяк не російських правих.

Цей феномен існує також і в Америці, і його помітно, скажімо, у спільній позиції щодо природи української революції та виправданості російської контрреволюції, яку висловили видання Ліндона Ларуша Executive Intelligence Review, Інститут миру і процвітання ім. Рона Пола, а також журнал The Nation – установи, згода між якими в будь-якому іншому питанні була би вельми дивна.

Звичайно, в Україні є певні підстави для занепокоєння щодо крайніх правих політичних сил. «Свобода», яка була придворною опозицією Януковича, тепер має три з двадцяти міністерських портфелів у нинішньому уряді. Це перевищує базу її електоральної підтримки, що зменшилася до 2 відсотків.

Деякі люди (хоча аж ніяк не більшість), які билися з міліцією під час революції, були з нової групи під назвою «Правий сектор», декотрі члени якої є радикальними націоналістами. Її президентський кандидат в опитуваннях отримує менш ніж 1 відсоток підтримки, а сама група нараховує щось із 300 членів.

Ультраправі в Україні мають певну підтримку, хоча меншу, ніж у більшості країн-членів Європейського Союзу.

Революційна ситуація завжди сприятлива для екстремістів, і пильність цілком виправдана. Однак доволі разючим є факт, що Київ повернувся до порядку одразу після революції і що новий уряд зайняв майже неймовірно спокійну позицію перед обличчям російського вторгнення.

В Україні є дуже реальні політичні розбіжності в думках, але насильство чинять у регіонах, що перебувають під контролем проросійських сепаратистів. Єдиний сценарій, у якому українські екстремісти справді виходять на авансцену – це сценарій, у якому Росія спробує захопити решту України.

Якщо президентські вибори відбудуться, як заплановано, у травні, всім буде видно непопулярність і слабкість українських крайніх правих. Це одна з причин, чому Москва опирається цим виборам.

Люди, які критикують тільки українських правих, часто не помічають двох дуже важливих речей. Перша – це те, що революція в Україні прийшла злива. Вона була масовим рухом на кшталт тих, що їх Європа й Америка сьогодні знають лише із книжок з історії.

Її ворогом був авторитарний клептократ, а центральними елементами її програми – соціальна справедливість і верховенство права. Її зініціював журналіст афганського походження, її першими двома смертельними жертвами були вірменин і білорус, а підтримали її і спільнота кримських татар (мусульман), і чимало українських євреїв. Серед убитих під час снайперської бійні був єврей – ветеран Червоної армії. До боротьби за свободу в Україні став не один ветеран Армії оборони Ізраїлю.

Майдан функціонував одночасно двома мовами, українською і російською, бо Київ – двомовне місто, Україна – двомовна країна, а українці – двомовний народ. Та й мотором революції був російськомовний середній клас Києва. Поточний уряд, хай би які були його недоліки, є багатоетнічним і багатомовним, і він є таким у недемонстративний, природний спосіб.

Фактично Україна сьогодні є місцем, де існує найбільший спектр найважливіших вільних російськомовних засобів масової інформації, бо важливі ЗМІ в Україні виходять російською мовою, і в країні панує свобода слова.

Путінова ідея захисту російськомовних в Україні є абсурдною на багатьох рівнях, і одним із них є те, що люди можуть сказати все, що захочуть, російською мовою в Україні, але не можуть зробити цього в самій Росії.

Сепаратисти на українському Сході, що, згідно з низкою опитувань, представляють меншість населення, протестують за право

приєднатися до країни, де протест є поза законом. Вони працюють над підривом виборів, у яких можна висловити легітимні інтереси східних українців. Якщо ці регіони приєднаються до Росії, їхні мешканці можуть у майбутньому забути про те, як це – коли твій голос має значення.

Другою річчю, якої не помічають, є те, що авторитарні праві в Росії набагато небезпечніші, ніж авторитарні праві в Україні. По-перше, в Росії вони при владі. По-друге, в них немає вагомих суперників. По-третє, їм не треба підлаштовуватися під внутрішні вибори чи міжнародні очікування.

І тепер вони втілюють зовнішню політику, яка відверто базується на етнізуванні світу. Несуттєво, ким є людина відповідно до закону чи її власних уподобань: той факт, що вона говорить російською, робить із неї фольксгеносе, що потребує російського захисту, тобто вторгнення.

Російський парламент надав Путінові повноваження вторгнутися на всю територію України й трансформувати її соціальну та політичну структуру, що є надзвичайно радикальною метою. Російський парламент також відправив Міністерству закордонних справ Польщі листа, в якому запропонував поділити Україну.

На популярному російському телебаченні на євреїв покладають провину за Голокост; у великій газеті «Известия» Гітлера реабілітують як розумного державного діяча, що реагував на несправедливий тиск Заходу; у день Першого травня російські неонацисти проводять марш.

Усе це узгоджується з фундаментальним ідеологічним засновком євразійської ідеї. Тоді як європейська інтеграція базується на засновку, що націонал-соціалізм і сталінізм були негативними прикладами, євразійська інтеграція починається із цинічнішого постмодерністського засновку, що історія – це мішок корисних ідей, із якого можна вибирати будь-що, якщо це доцільно.

У той час, як європейська інтеграція бере за відправний пункт ліберальну демократію, євразійська ідеологія виразно її заперечує. На головного ідеолога євразійства, Алєксандра Дугіна, який колись заявляв про потребу в фашизмі, «такому червоному, як наша кров», нині звернено більше уваги, ніж будь-коли.

Його три основні політичні ідеї: потребу колонізувати Україну, декадентство Європейського Союзу і бажання створити альтернативний євразійський проект від Лісаббона до Владивостока, – нині артикулюють на офіційному рівні, хоча й у менш диких формах, ніж це робить він, у російській зовнішній політиці. Дугін тепер активно консультує сепаратистських лідерів у східній Україні.

Путін сьогодні виставляє себе лідером крайніх правих сил в Європі, і лідери європейських правих партій присягають йому на вірність. Тут є очевидна суперечність: російська пропаганда, адресована Заходові, наполягає, що проблема з Україною полягає в тому, що її уряд перебуває занадто далеко у правій частині політичного спектру, – і водночас Росія будує коаліцію з європейськими ультраправими.

Члени екстремістських, популістських і неонацистських партій поїхали до Криму і схвалили той електоральний фарс як узірець для Європи. Як зауважував Антон Шеховцов, дослідник європейських ультраправих, лідер болгарського ультраправого політичного руху розпочав кампанію своєї партії з обрання до Європейського парламенту в Москві.

Італійський «Fronte Nazionale» хвалить Путіна за його «відважну позицію проти могутнього гейського лобі». Неонацисти з грецької партії «Золотий світанок» бачать у Росії захисника України проти «круків міжнародного лихварства». Гайнц-Кристіан Штрахе з австрійської FPÖ додає і свої сюрреальні п'ять копійок, називаючи Путіна «чистим демократом».

Навіть Найджел Фарадж, лідер Партії незалежності Об'єднаного Королівства (Велика Британія), нещодавно поділився путінською пропагандою щодо України з мільйонами британських глядачів у теледебатах, зробивши абсурдне твердження, що Європейський Союз має «кров на руках» за події в Україні.

Президентські вибори має бути проведено 25 травня, що невипадково також є останнім днем виборів до Європейського парламенту. Голос за Штрахе в Австрії, або Лє Пена у Франції, або навіть Фараджа у Британії нині є голосом за Путіна, і поразка для Європи є перемогою для Євразії.

Простою об'єктивною істиною є те, що об'єднана Європа здатна дати адекватну відповідь і, найвирогідніше, дасть її агресивній російській нафтодержаві у вигляді спільної енергетичної політики, тоді як набір національних держав, що гризуться між собою, не зможе цього зробити.

Звичайно, повернення до національної держави – популістська фантазія, тож інтеграція триватиме в якійсь формі; все, щодо чого ще можна прийняти рішення, це щодо самої форми. Політики й інтелектуали раніше казали, що європейському проєктові нема альтернативи, але тепер вона є – це Євразія.

Україна не має історії без Європи, але і Європа не має історії без України. Україна не має майбутнього без Європи, але й Європа не має майбутнього без України. Упродовж століть історія України розкривала поворотні моменти в історії Європи. Схоже, сьогодні це все ще так.

Звичайно, куди саме поверне хід історії, поки що залежить і, можливо, ще дуже недовго залежатиме від європейців.

The New Republic

Переклад з англійської Мирослава Лузіна, «Критика»

МИ ДІТИ ТВОЇ, УКРАЇНО!

БРЕХНЯ Й НЕВОЛЯ
НА ПІДМУРІВОК НЕ ГОДЯТЬСЯ

Леся РУПНЯК

Ми знаємося вже дуже давно, ще з студентських років. І наші взаємини завжди були дуже щирими, а головне – чесними. Пізніше це стало поширюватися й на наші сім'ї. Живе Василій (у Львові всі ніжно кликали його Васильком) у Волгограді, і ще донедавна ми вірили, що, коли доля закине нас чи наших дітей у місто, де живуть друзі, там (чи тут) чекатимуть і дім, і стіл, і товариська підтримка. Але, на жаль… Листи, якими за останніх два місяці приятелі просто бомбардували мою поштову скриньку, дали підставу думати інакше.

Перший, коли в Криму з'явилися російські БТР-и, був справді дуже стурбованим: «Боже! Що ж це таке діється?! Подуріли наші чи що? Та хіба ж так можна?! Тримайтеся. Щось мусить змінитися. Путін уже геть зарвався (в оригіналі «зажрался»). Але ми не дамо. Будемо протестувати. У нас усі люди так кажуть».

Далі у Василієву душу почали закрадатися сумніви: «Слухай, а хто такий Бендера? Вишли якусь історичну довідку. В нас кажуть, що він організував у вас бандитські загони. Всіх неугодних ріжуть, убивають, грабують. Їх дуже багато. Вони й на Майдані стоять».

З кожним новим листом, я відчувала, що з автором щось діється і, як у нас кажуть, не мале. Щоб читач краще міг зрозуміти, подаю витяги з того листового діалогу:

– Добре, що вже маю хоч якусь інформацію. Показав друзям. Вони сказали, що в такому випадку вони теж «бандерівці». Все буде добре.

Через два дні:

– Слухай, вчора по TV у нас показували про Бендеру. Ти, певне, чогось не розумієш. Або у вас навмисне не розповідають. Передача була на архівних матеріалах. Ти ж знаєш, що основні архіви КДБ у нас. Так от. Втікайте звідтам, поки не пізно, бо буде біда. Тепер не дивуюся, що Крим так благає Росію про допомогу. Людей треба рятувати.

Пізніше:

– Крим – наш! І це таке щастя! У нас усі радіють. Це ж, виявляється, прадавня російська земля. Вона ж така дорога кожному росіянину, як Мекка – мусульманину. Чим думав Хрущов, що подарував її Україні?! Севастополь – місто російської слави, і ми цим пишаємося.

– Васильку, прошу тебе, опам'ятайся! Яка Мекка?! Таж Московська держава зміцніла й утвердилася лише в XV–XVII століттях. До Криму в той час вона ніякого відношення не мала, навіть навпаки – платила данину кримському хану. В історії описано такий факт. Коли Іван IV (Грозний) вінчався на престол, кримським хан був надзвичайно обурений такою зухвалістю. Він передав через своїх послів: «Як смієш ти, наш рабе, об'являти себе рівним мені, царю?» І зажадав, щоб той не лише публічно відмовився від титулу, а й виплатив збиток, що, зрештою, Іван Грозний і зробив у 1574 році .Цей вчинок самодержця всія Русі описується і в російських виданнях, щоправда, там він трактується як «странный».

Так що в Кримському ханстві, Васильку, росіян не було. Тож «Мекку» треба пошукати собі де інде. А от українці там жили. За турецьким переписом 1666 року їх було там аж 920 тисяч. Вашій «ісконності» трохи більше, як 200 років. Бо російська імперія завоювала Кримське ханство в 1783 році.

Натомість українсько-кримські зв'язки мають значно глибше коріння, яке сягає до Візантії й Київської Русі. До речі, утвердитися на своїй «исконнорусской» території росіянам допомогли українці. Маю на увазі Чорноморське козацьке військо, яке брало участь у російсько-турецькій війні 1787–1791 роки. Саме воно взяло фортецю Ізмаїл, падінням якої завершилася війна, і Туреччина в 1791 році визнала приєднання Криму до Росії. Загалом уся військова слава Росії в Севастополі творилася руками українців. Саме вони геройчно боронили місто в Кримську війну, як, наприклад, знаменитий Волинський полк, який майже весь там поліг.

Але навіть таке глибоке кримське коріння не дає права українцям називати цю землю «исконно» своєю, бо вона має корінне населення – татар. Народ, який вижив і вистояв всупереч сталінсько-беріївській злочинній політиці. Москва не зважала на те, яких страшних ран завдала Кримові Друга світова війна. Тут майже все стояло в руїнах. Та найбільшими були людські втрати: майже половина кримчан загинула, а з тих 780 тисяч, які вціліли, Сталін і його пси залишили лише дві третини, депортувавши татар, а також греків, болгар, вірмен. Півострів спорожнів, народне господарство занепало. Тоді Москва почала заселяти його росіянами, але, за давньою звичкою, обдурила й своїх. Переселенці мали проблеми з житлом, їм бракувало харчів. Тож коли в 1953 році Хрущов приїхав познайомитися з проблемами степової зони Криму, його обступили розгнівані люди з криками («Нас сюда пригнали!», «Обманули!») та скаргами («Тут даже картоха не растет», «капуста вянет», «клопы заели»). А вже ввечері, на прийомі в Маріїнському палаці, Хрущов умовляв українців допомогти відродженню Криму.

Для України Крим був тяжким млиновим колом на шию. Адже після війни вона теж переживала тяжкі часи: те, що не встиг знищити Гітлер, добивав Сталін. Населення скоротилося на 15 мільйонів, у багатьох областях, особливо південних, панував голод. Але навіть у таких важких умовах «бандьори» (саме так нас і тоді називали прихвосні режиму) знайшли в собі сили допомогти півострову, твоїм, до речі, обдуреним землякам, бо переселенців везли переважно з Волги, з північних російських областей. У Крим почали завозити продукти, промислові товари, почалося будівництво Сімферопольського та Старо-кримського водосховищ, Північнокримського каналу. Сьогодні дніпровську воду п'ють усі міста Криму, а зрошувальна система дозволила підвищити врожай винограду в 50 разів порівняно з 1950 роком. Економіка України і Криму злилась у єдиний організм, і після того ти ще смієш повторювати якісь нісенітниці про царський дарунок Хрущова Україні?! Вже не кажу про те, що саме Українська незалежна держава повернула Кримові найцінніший скарб – його народ. Татари повернулися на свою батьківщину».

– Извини, – Василько раптом згадав, що він таки Василій, – наверно, ты лучше знаешь историю, мне, честно говоря, некогда в этом копаться. Пусть занимаются специалисты. Но скажи, пожалуйста, почему у вас так притесняется русское население? Ведь мы тоже имеем право…

– «Притеснение», Васильку, така ж брехня, як і все інше, тому навіть не буду про це говорити. Ця горстка місцевих кримських шовіністів, яка допомагала вам, теж скоро зрозуміє, що їх «обманули». Бо брехнею світ перейдеш, та назад не вернешся. Пригадай собі, Васильку, наші студентські вечори. Ти так любив читати Шевченка! Знаючи це, ми подарували тобі «Кобзар». Відкрий його, коли ще зберіг, і знайдеш такі рядки:

Україно! Україно!
Оце твої діти,
Твої діти молодії
Чорнилом политі,
Московською блекотою
В німецьких теплицях
Заглушені…

Об'ївся ти блекоти, Васильку. Бо чим ще можна пояснити, що ти, розумний, поміркований й інтелігентний чоловік, перестав бачити очевидне. Колись ти розповідав нам, що українців у твоєму Поволжі живе лише трохи менше, ніж росіян. З України, зокрема, зі Львова, туди їздили фольклорно-етнографічні експедиції. Учасник кількох таких експедицій Володимир Пержило свого часу передав мені зібрані під час однієї з поїздок матеріали. Предметом дослідження останньої обрано Миколаївський район на Лівобережжі Волги. Українці з'явилися там понад 200 років тому в чумацьких слободах. Зберігся навіть імператорський указ, датований 1797 роком, в якому повелівалося у «слободах Покровской, Николаевской и Заморской малороссиян сделать навсегда приписными к вывозу соли в магазейны».

– Зайшли до однієї хати, – розповідав пан Пержило, – а там маленька дівчинка несе табуреткуй просить: «Сідайте, будь ласка». А господиня дотепно пояснила: «Так це ж вона так говоритиме, поки не піде в дитсадок або до школи. Там її швидко перевчать. Скажуть: «Ты не правильно говоришь. Надо говорить: садитесь, пожалуйста».

Якщо дитина не матиме середовища для спілкування рідною мовою, вона її забуде. Бо шкіл українських нема на Поволжжі ще з 30-х років, навіть початкових. Натомість в окремих регіонах України, зокрема, в Криму, завдяки старанням злочинної кліки Януковича, зовсім нема або бракує українських шкіл. То яка мова насправді потребує захисту – іноземних громадян чи корінного населення?»

Ще довго можна було б цитувати це листування. Та й не тільки його. Таких чи подібних діалогів зараз ведуться сотні або й тисячі. Люди по обидва боки кордонів намагаються зробити те, чого на разі не вдається дипломатам. Однак безуспішно. Адже війна проти України була спланована спочатку в інформаційній площині. Росіян буквально зомбують інформацією, яка не має нічого спільного з реальністю. Внаслідок чого вони живуть наче в задзеркаллі.

Між тим, висуваючи, на перший погляд, прості вимоги, режисери дестабілізації в Україні насправді діють з далеким прицілом: знищити українську націю. Не випадково вони так наполягають на статусі російської мови як державної, хай навіть другої, – невдовзі вона стане першою. Це стара, як світ і добре випробувана Росією методика. Для прикладу скористаюся матеріалами, зібраними Володимиром Пержилом, про які вже йшлося:

«Записуючи українські говірки Надволжжя, ми завітали до одного директора школи. Він вибачився, що зайнятий: терміново треба здати статистичні дані у райвно щодо національного складу учнів. Залишилося опитати ще двох. І ми стали свідками отакої розмови:

– Іваненко, тєбє что пісать? Русскій?

– Руський.

– Блюменкранц! А тєбє что? Русскій ілі нємец?

– Та хіба ж я знаю?

– Будєш русскій».

Професор Алефіренко, який колись працював на Курщині, розповів про такий випадок: в одній із шкіл була заведена «чорна книга», куди записували учнів, які на перерві розмовляли рідною, тобто українською мовою. Або ж як спалювали на подвір'ї вилучені з бібліотеки українські книжки…

Завврайвідділом культури Микола Андрієвський розповідав, що коли йому «сповнилось шістнадцять год», то на запитання вчителя, що писати – «руський» чи «украинец», подумавши, що «живу в Росії – значить, руський, записався руським». Цього вчинку батько пана Миколи, українець, не міг простити синові до кінця свого життя.

Внаслідок такої політики українське населення на берегах Волги значно «скоротилося. Порівняймо дані переписів населення в 1926 і в 1989 роках, згідно з якими українців там проживало відповідно 141 і 79 тисяч. Однак, варто лише послухати, як розмовляють люди, як уся ця статистика втрачає всякий зміст. Експедиція, в якій побував пан Пержило, привезла записи розмовної мови отих руських, які, власне і є живим свідченням, що вони – українці.

Однак маємо й інші приклади. В Радянському Союзі російська мова була державною. Як наслідок, зокрема, в нас в Україні робилося усе для того, щоб звузити коло вживання української мови в державних установах, в навчальних закладах, у великих трудових колективах. Це значно присипляло пильність людей. З'являлися такі собі «нігілісти», які заявляли, що їм усе одно, якою мовою розмовляти. І переходили на російську: в сім'ї, в побуті. Так вчили своїх дітей, які з лінивства (особливо це стосувалося сімей військових) відмовлялися вивчати українську мову в школах. Ось так у нас за 70 років радянської влади наплодилося так званих «російськомовних українців». Саме на них і на їхніх нащадків робить зараз ставку Путін, саме їм намагається розповісти, що й України ніякої ніколи не було, а була Новоросія, яка й містилася на теренах сучасної території східних та південних областей України. Ось такий урок новітньої історії для тих, хто страждає на амнезію! Дарма, що в Україні з цього горобці сміються. Сучасні дипломовані спеціалісти, які здобули освіту, платячи хабарі за оцінки, які, зрештою, й не могли, як слід, вивчати рідну історію, літературу, мову, бо одіозний міністр від освіти дав вказівку звести нанівець вивчення гуманітарних дисциплін у вишах, саме ці «спеціалісти», за розрахунком Путіна, теж могли б «клюнути» на такі побрехеньки. Не дарма ж в останні роки так нищили українську школу: програми, підручники – все, що моло б навести дитину на думку, що вона – син чи донька великої, мудрої й геройчної нації.

Втім, Путін не може вважатися новатором у імперській політиці. Починаючи з середини XVII століття Москва намагається зневолювати, підкорити Україну, асимілювати її так, щоб навіть слово «Україна» зникло. Метою її політики було підкорити український народ духовно, позбавити його наукового й освітнього потенціалу. Щоб зміцнювати свою державу, Москві потрібні були кадри – від ремісника до вченого, яких у тогочасній Росії практично не було. Єдиним джерелом їх постачання, близьким за мовою та вірою, була Україна. Зокрема, випускники Києво-Могилянської академії Симеон Полоцький став учителем царських дітей, Єпіфаній Славенецький, Феодосій Сафонович та інші активно впливали на становлення московської культури: зароджується театр, хоровий спів, література. Українські зодчі будували храми в українському стилі, а розписували їх майстри з України, українські співаки привезли в Росію багатоголосні співи. Боярин Ртищев та школи, ним керовані, запрошували з Києва вчителів. Надходили з України й книги – «Требник» та «Лифос» П. Могили, твори І.Галятовського, М. Смотрицького, І.Гізеля та інші. «Руно орошенное» Дмитра Туптала витримало 8 видань. Граматика М.Смотрицького та «Історія» І. Гізеля були обов'язковими підручниками в російських школах. До Москви перебиралися вчені, письменники, педагоги, ченці, виписували туди й багато шевців, кравців, садівників тощо.

Після Полтавської битви становище Російської імперії зміцнилося, одночасно посилився й тиск на Україну. Петро І почав ще активніше використовувати потенціал української культури. Так, Стефан Яворський став митрополитом Рязанським, Феофан Прокопович – заступником президента святішого Синоду. Майже всі єпископські кафедри обіймали українці. Крім того, вони мали великий авторитет як педагоги, а також приносили з собою методи навчання, мову, підручники. О. Сумароков свого часу навіть скаржився, що педагоги-українці, якими були укомплектовані всі школи, зіпсували російську мову.

З Києва прийшли до Москви силабічна поезія, драматична література і сам театр.

Крім того, в усіх закордонних посольствах Росії працювали українці, оскільки вони вільно володіли грецькою, латинською, німецькою, французькою, польською, італійською, турецькою мовами.

Згодом Росія нахабно присвоїла собі і їхні досягнення, і їхню працю, і навіть їх самих, відмовивши їм у праві називатися українцями. Так тривало віками. Тож Володимир Путін має «гідні» приклади для наслідування. Однак він не врахував одного дуже важливого фактора: генетики. По-перше, українці ніколи не були нацією рабів. Останні події вже вкотре підтвердили це. Хлопчики, які ще влітку з нестямним поглядом і з банками пива в руках бродили вулицями, які могли розповідати викладачеві, що його намагання чогось їх навчити не мають сенсу, бо Марія Іванівна чи Богдан Петрович за певну суму і так поставлять їм найвищі бали, в лютому вмирали за Україну. Вони прозріли, вони захотіли бути гідними своєї країни і своєї нації. Вони виросли. І ми пишаємося ними. По-друге, російський народ також не зможе вічно перебувати у сплячці. Ідеали революції гідності не знають кордонів! Поки що в Москві на антивоєнний мітинг вийшло 50 тисяч громадян. Це перші 50 тисяч людей, які не хочуть бути в'язнями. За ними обов'язково підуть інші. Тюремні мури мають здатність руйнуватися, особливо, коли фундаментом їм служать брехня й неволя.

ПАНОРАМА

САМОІЗОЛЯЦІЯ ЯК НАСЛІДОК АГРЕСИВНОСТІ

Довкола Росії створюється пояс або явно недружніх держав, або нейтрально недружніх

Юрій РАЙХЕЛЬ

Анексія Криму, напруженість у східних і південних регіонах займає всю нашу увагу. Однак варто придивитись, що відбувається довкола нашої країни. Під час голосування на Генасамблеї ООН з українського питання, наприклад, Білорусь і Вірменія підтримали Росію. Здавалося, що від членів ОДКБ іншого неможливо було й чекати. Проте є очевидні симптоми того, що не все так просто.

Північноатлантичний альянс серйозно сприйняв військову небезпеку, що йде від Росії. Американські, британські, французькі літаки спрямовані до країн Балтії, у Балтійському морі почали патрулювання додаткові кораблі членів Альянсу. Польща посилила свої угруповання довкола Калінінградського ексклаву. В останньому почав виявлятися вірус сепаратизму. Поява німецького прапора над будівлею регіонального відділення ФСБ — тривожна ознака для Москви. Втім, іншого чекати не доводиться. Приклад з Кримом може виявитися доволі заразливим не лише для Калінінграда, а й для інших регіонів. І тут мало допоможуть репресії. Вони можуть затримати процес, який уже пішов, але не зупинити його.

На півдні затурбувалися Румунія і Болгарія. Там теж з'явились додаткові контингенти американських морських піхотинців, у Чорне море увійшли американські і французькі кораблі.

Тепер про чинники більш тривалі. Вже доволі довгий час країни НАТО, зокрема й США, скорочують свої військові витрати. Холодна війна закінчилась, безпосередньої загрози воєнних конфліктів Альянсу з Росією не було. Навпаки, навіть налагодилось хоч якась співпраця.

А тепер із подачі Кремля світ втягується в нову гонку озброєнь, і виграти її у Москви немає жодних шансів. Вона доконала Радянський Союз, а сучасній Росії в цьому плані до свого попередника дуже далеко.

У Мінську бацька Лукашенко раптом став дуже войовничим. І не щодо Заходу, на що у Москві могли чекати, а зі своїм союзником по Митному союзу й іншим інтеграційним об'єднанням. Дійшло до того, що білоруський президент відкрито пригрозив жорсткою відсіччю, якщо росіяни спробують прийти до Білорусі. Звісно, тут, як завжди, присутній елемент шантажу свого союзника, але білорусько-український кордон також спокійний, як і наший західний.

На південному заході для Кремля теж усе погано. Про Україну говорити не доводиться. Відносини з нею фактично розірвано, і цей чинник буде визначальним у довгостроковій перспективі. Росія отримала ворога, говоритимемо прямо, біля Білгорода, Курська, Брянська і Ростова-на-Дону. Якщо за логікою можновладців у Москві це називається поліпшенням стратегічного становища, то слід переглянути визначення цього терміну.

Не менше для Росії важлива в стратегічному плані Молдова. Скільки років Москва плекала сепаратистів Придністров'я, щоб не дати можливості Кишиневу рушити до Європи. Добилася прямо протилежного. Схоже, що Молдову Росія втратила слідом за Україною. Як і Придністров'я. Трохи в Україні становище стабілізується, як Київ предметно займеться цим гніздом сепаратистів і терористів, які дестабілізують як Молдову, так і наші південні регіони. Це у Москві добре розуміють, тому й намагаються перетворити Одесу на таку собі подобу Донбасу. Якщо не вдасться дестабілізувати і відірвати від України її південний схід, то вся кримська авантюра не варта й ламаного гроша.

До того ж ідеться про велику геополітичну гру. Український південний схід і Молдова важливі не лише самі по собі, а як вихід до Румунії і в безпосередню близькість до Балкан. Про важливість цього півострова для Європи свідчать не лише географія, історія, але великі родовища газу у східній частині Середземного моря, які приходять нічними кошмарами до керівництва «Газпрому». Трубопроводи з Ізраїлю і Кіпру здатні разом з азербайджансько-турецьким мінімум удвічі скоротити об'єми газу, що їх купує Європа у «Газпрому».

І цей чинник відіграє не останню роль у відносинах Росії з країнами Південного Кавказу.

З Грузією відносини так і не встановились. Та і як це може бути, якщо частину території країни окуповано Росією. Не дивно, що Тбілісі не лише на дипломатичному рівні, але й ментально підтримує Україну.

Азербайджан перебуває з Україною у схожому становищі. У нього відторгнуто частину території за підтримки Росії. Наявність великих родовищ енергоресурсів робить країну доволі незалежною у фінансовому й економічному плані. Поки не зміниться ставлення Росії до врегулювання конфлікту довкола Нагорного Карабаху, важко чекати на серйозне зближення двох країн. До того ж у Баку серйозно сприймають деякі провокаційні висловлювання.

Москву в можливому тиску на Баку стримує підтримка останнього Туреччиною. У Білокам'яній прекрасно усвідомлюють, що Анкара за всіх своїх внутрішніх проблем повністю підтримуватиме Азербайджан аж до прямої військової допомоги. На такий конфлікт Кремль піти не готовий, тому змушений прийняти позицію Азербайджану як належне, що, втім, не означає можливості посилення тиску в майбутньому за більш сприятливих умов.

Вірменія, здавалося б, повністю рухається у фарватері Росії. На даний момент її безпека повністю залежить від прихильності Москви. Проте не все так однозначно. Вірменська еліта сильно розколена. Нещодавня спроба встановити більш тісні відносини з ЄС тому краще підтвердження. Навіть вступ до Митного союзу аніскільки не знизить внутрішньої напруги. Наближення президентських виборів загрожує країні серйозними потрясіннями. Нинішня політика Єревана більшою мірою вимушена. Як і нібито однозначна підтримка Москви. Значна частина вірменського суспільства хоче і чекає можливості розпочати дрейф від Росії. На цьому ж наполягає і численна вірменська діаспора, яка має великий вплив у країні.

Усе це свідчить про те, що на Південному Кавказі позиції Росії останнім часом не зміцнились, а потенційно ослабли. Поки що це доволі складний і суперечливий процес, але загальний тренд є видимим однозначно.

У Центральній Азії сусіди Росії також не почуваються в безпеці. Казахстан навіть направив ноту протесту щодо висловів, нехай і одіозних, московських політиків з приводу територіальної приналежності північної частини країни. Як результат, представник Казахстану утримався під час голосування на Генеральній асамблеї ООН з українського питання. З урахуванням доволі тісних відносин із Москвою в Митному союзі, ОДКБ тощо така позиція є явним свідченням не лише невдоволеності, а спроби демонстрації дистанціювання. Нещодавня зустріч трьох президентів країн-членів Митного союзу в Мінську також підтвердила існування серйозних суперечностей по лінії Москва — Астана. Агресивність Росії щодо України легко проектується в Казахстані на власну країну і можливі результати такої політики Кремля. І це викликає бажання зрушити від Москви вбік.

Узбекистан уже давно не є другом Росії. З урахуванням серйозних протиріч у нього як із Казахстаном, так і Таджикистаном у Ташкенті вважають за краще продовжити віддалення від Москви, але без зайвої демонстрації. Тому делегація Узбекистану на голосування щодо України просто не з'явилась.

Так само вчинила і делегація Таджикистану. Росією в Душанбе теж невдоволені, але змушені лавірувати з урахуванням трудовщів в Афганістані.

Киргизія нібито й хоче в Митний союз, але виставляє умови. Москва на щось готова, на щось — ні. Свою залежність від Москви в Бішкеку усвідомлюють, але все-таки теж хочуть відсунутися. Зовні проти Росії не йдуть, але й не дуже завзято підтримують. Просто бояться.

Підіб'ємо деякі підсумки. По всьому периметру кордонів Росії немає жодної сусідньої держави, яка почувалася б у безпеці в умовах підвищення агресивності Москви. З відомих причин вони поводяться по-різному. Проте наявна загальна тенденція — максимально можливого дистанціювання.

Для Москви це дуже небезпечний рух. Нехай навіть у віддаленій перспективі. Хтось спробує вступити до НАТО, хтось посилить свої зв'язки з Китаєм тощо. В будь-якому разі довкола Росії створюється пояс або відкрито недружніх держав, або нейтрально недружніх. Це і є справжнісінька ізоляція. Іншими словами і не назвеш. На жаль, усвідомлення цього факту в Кремлі ще не настало.

«День», ч. 82

АКЦЕНТИ

ДВОГОЛОВИЙ ОРЕЛ СПИРАЄТЬСЯ НА... СВАСТИКУ

«Фашисти майбутнього називатимуть себе антифашистами».
У. Черчіль.

Здається, у Володимира Путіна є всі підстави захищати своїх співвітчизників від неонацистської загрози. Для цього навіть не треба сколочувати військову потугу на українських кордонах, тим паче не треба націлювати «двоголового» на викльовування ласих шматків з чужих територій. Він і вдома цілком спокійно спирається на свастику, хоча цей факт не бентежить ні президента РФ, ні його підданих «антифашистів».

«Замість витрачання зусиль і коштів своїх громадян на втручання у внутрішні справи України та нікчемну пропаганду, яка є звичайним самообманом, спробами знівелювати демократичні надбання українського народу та виправдати брутальні окупацію Автономної Республіки Крим, радимо офіційній Москві привернути увагу до зростання проявів фашизму, ксенофобії, правопорушень за етнічною ознакою у Російській Федерації», – до контрнаступу на істеричну пропаганду власних фобій і міфів з боку «гарантів» нашої безпеки приєднався Департамент інформаційної політики МЗСУ.

У його коментарі з приводу порушень прав людини в РФ наводяться конкретні факти, що підтверджують цю тезу. Наприклад, торік у жовтні, в День народної єдності у «першопрестольній» та сотні містах Федерації традиційні «Русские марши» супроводжувалися використанням свастики, символіки дивізій СС. Якщо саме це єднає їхній народ, то які претензії Кремль може висувати іншим державам? До речі, навіть маріонеткова самооборона Севастополя за своїм почерком – дублікат стилю есесівців. І не лише абревіатурою «СС»…

Від рук російських расистів та неонацистів, за даними інформаційно-аналітичного центру «СОВА», торік загинула 21 людина, було поранено 178 і 9 людей одержали серйозні погрози вбивством. Початок 2014-го року ознаменувався не лише посиленим пошуком «екстремістів» в Україні, а й продовженням шовіністичних масовок у Росії. Від ксенофобського насилля постраждало 14 осіб, 6 з них загинуло. Пам'ятники радянським воїнам та публічні місця дедалі частіше «оздоблюють» нацистською свастикою та людиноненависницькими написами. Улюблене гасло їхніх ідеологів «за что воевали наши деды», насправді є пустопорожнім тріпанням язиків. Висунете як бойовий заклик у боротьбі з «бЕндеровцами» в Україні, у себе вдома воно засовується подалі за зуби: акти вандалізму, скоєні проти святого – пам'ятників цим самим «дедам» – нікого не підштовхують захищати історичну пам'ять і «наше всьо» від доморощених варварів. Можна до нападів епілепсії кричати про Україну, Естонію, Литву чи Латвію, де насмілюються переносити останки з майданів у паркову зону, а в себе місця поховань закочувати під бетон – для паркінгів, автозаправок, офісних центрів. У себе вдома, як кажуть, рука – владика.…

Подвійні стандарти, усічена до нуля совість. Це і є ознака особливої обраності країни, де велич народу міряють територіями, а не масштабом справжньої – не показної духовності?

Крім звичайних нападів на «чужаків», зокрема, з використанням холодної, вогнепальної та травматичної зброї, російські ультраправі здійснюють вибухи і підпали будинків, гуртожитків та інших місць, де мешкають мігранти. Приклади такої «гостинності» наводять автори згаданого коментарю і вказують на ще одну тенденцію – зростання кількості проявів антисемітизму. Традиційно звинувачуючи нас у всіх протиєврейських гріхах, особливо «багато» їх «фіксували» під час Майдану, хоча насправді там пліч-о-пліч виборювали гідність і незалежність українського народу і «Правий сектор», і євреї, і навіть ветерани ізраїльської армії, російські політики не помічають цілком відкритого у центрі Москви обігу антисемітської літератури та вільного заклику до єврейських погромів у соціальних мережах. Не чують вони і запевнень єврейських громадських та релігійних організацій України про відсутність порушення їхніх прав та присутність у більшості з них бажання зі зброєю в руках захищати свою – нашу – країну від російських агресорів. Вибіркові проблеми зі слухом і зором – також ознака великодержавного шовінізму: офіційної доктрини Москви.

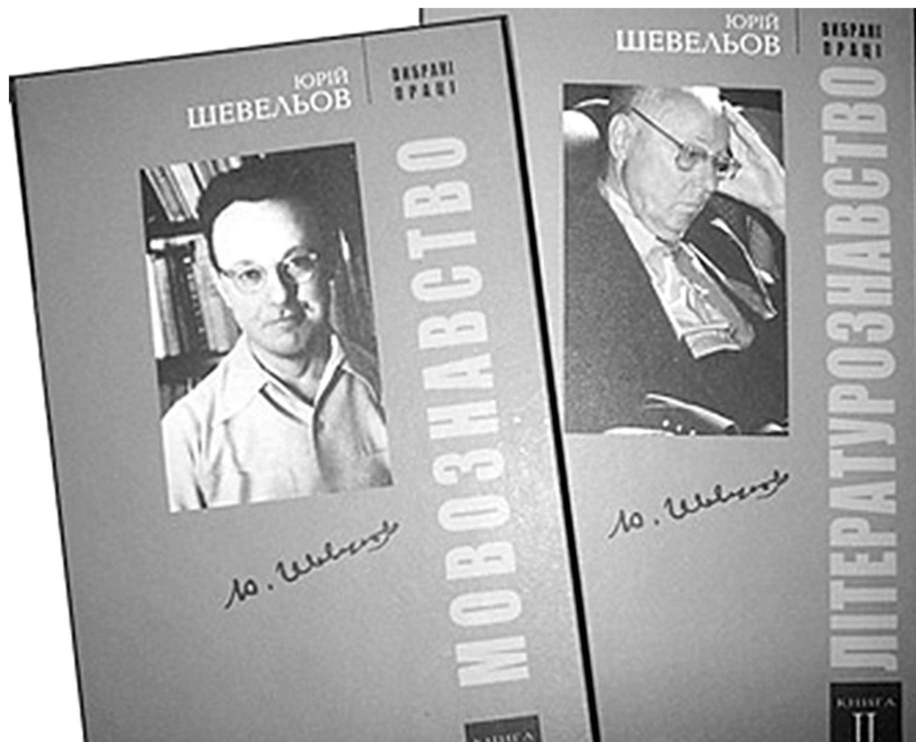
…Свого часу активною проросійською позицією на екранах засвітився одесит, який прагнув возз'єднати «чорноморську перлину» з «матушкой Росєй». І там він скакав з триколором, і там щось несамовито вигукував, розмахуючи кулаком. «Одесита» вдалося ідентифікувати: «мирним» вітчизняним сепаратистом виявився санкт-петербуржець Антон Раєвський, член «Чорної сотні» – російської радикальної організації нацистського спрямування. Тату з нацистською символікою на його передпліччі і російський прапор у руках – цей симбіоз справді загрожує не лише російськомовним в Україні, а й усім народам, на які споглядає господар войовничого птахамутанта. Та насамперед він небезпечний для самих громадян Федерації. Здається, Володимиру Путіну давно час залучити неопізнаних чоловічків для врятування росіян від «руского марша»…

Людмила КОХАНЕЦЬ

 ПОГЛЯД

ДО УКРАЇНСЬКОСТІ ЧЕРЕЗ ЄВРОПЕЙСЬКІСТЬ

Юрій Шевельов: «Я занадто багато вклав себе в цю культуру, щоб пристати на її знищення...»

Наталія ЗАГОРУЙКО

Праці Ю. Шевельова не випадково вже вдруге представлено у серії книг Бібліотеки «Дня» «Бронебійна публіцистика» та «Підривна література», адже ще задовго до початку цих проектів Роман Корогодський зауважив: «Його твори нам потрібні, щоб навчитися по-новому мислити, бачити, сприймати, руйнуючи залізобетонну клітку внутрішньої неволі». У новій серії маємо п'ятнадцять книг, але шістнадцять імен. На одній обкладинці імена Юрія Шевельова та Валерія Марченка стоять поруч. Це два голоси: очевидця початку терору XX століття та дисидента, політв'язня, якому не судилось дожити декілька років до падіння Радянського Союзу. Володимир Панченко у передмові зазначає, що сусідство цих імен на обкладинці однієї книжки лише на перший погляд може видатися несподіваним, адже обидва вони – і Ю.Шевельов, і В.Марченко – це українські інтелектуали з чітким усвідомленням національної ідентичності.

Враховуючи це, хочу звернути увагу на той факт, що на формування національної ідентичності як Ю.Шевельова, так і В.Марченка великий вплив мала культура Розстріляного відродження – у житті молодого Шевельова зіграла доленосну роль, про що далі, а для Марченка, який світоглядно належав до покоління шістдесятників, була інтелектуальним орієнтиром, бо саме від митців, яким удалось вижити в сталінських таборах та повернутись в Україну, вони перейняли естафету духовного розвитку (М. Коцюбинська): «Корінням українського шістдесятництва, – твердить Р.Корогодський, – було українське Відродження 20-х років». Сам Ю.Шевельов підкреслює, що життєдайними соками українського шістдесятництва, появу якого назвав вибухом легальної людяності, є «українське задавлене, але не забуте відродження двадцятих років». Учений робить посутнє уточнення: «Етика легальної людяності, що блискавицею протяла українську ніч післясталінських років, уперше постала не в Києві, Дніпропетровську й Львові, а на еміграції». Попри те, наголошує, що це ніяк не применшує заслуги І.Дзюби, І.Драча, В.Голобородька, Л.Костенко, І.Калинця та багатьох інших, бо «на еміграції це було справою прозріння, а на Україні це вимагало ще й МУЖНОСТІ». Мислитель також говорить, що одна з наскрізних тем його літературознавчих досліджень – тема української провінційності як гальма в розвитку культури – знайшла свій розвиток у дослідженнях Івана Дзюби, Валентина Мороза, Євгена Сверстюка.

«УКРАЇНСЬКІСТЬ НАЙБІЛЬШЕ ПРОМОВЛЯЛА ДО МЕНЕ ЧЕРЕЗ ЄВРОПЕЙСЬКІСТЬ»

І якщо, за свідченням І.Дзюби, шістдесятники інтуїтивно осягали значущість літератури 1920-х років, то Ю.Шевельов був безпосереднім свідком того, як Україна виходила на європейський рівень, а однією з найбільших удач свого життя вважав те, що бачив прем'єру «Маклени Ґраси»: «Є місця, – каже Юрій Володимирович, – відвідання яких сповнюють гордістю за людину, людський дух, навіть якщо ставитися до людини взагалі скептично. Для мене такими місцями були Акрополь у Греції, Нара в Японії, Тадж Магал в Індії, Ужмаль у Мексиці. І такі моменти. До цих належить вистава «Маклени Ґраси»». Ю.Шевельов пригадував, що «Маклена» пройшла дванадцять разів (прем'єра відбулась в «Березолі» 24 вересня 1933 р.) при напівпорожній залі, і тільки дуже мало хто бачив цей заповіт Л. Курбаса українському театрові.

Як зазначалось, феномен культури 20-х років мав доленосне значення для Юрія Шевельова – етнічного німця, який з дому по батькові мав прізвище Шнейдер, а по мамі – Медер. У спогадах «Я – мене – мені...» Ю. Шевельов пояснює, чому його батько царський генерал Володимир Карлович Шнейдер у 1916 році змінив прізвище: «Батько боляче відчував, вірою й правдою служачи Росії, підозри, які спадали на нього в армійських колах за його німецьке походження. Запало рішення змінити прізвище й навіть по батькові. Шукали прізвища [...] воно мало б бути виразно російське без крамоли й зради. Вибрали Шевельов, по батькові – Юрійович». Досить цікавою є й історія власного ім'я Юрія Володимировича: «Десь коло сімох років, – пригадує він, – стався мій перший бунт. Він почався з відкинення мого імені. Мене охрестили Георгієм, а звали, малим, Жоржик. Тоді я не вмів вимовити ні ж, ні р, і в моїх устах Жоржик перетворився на Зьозю. Кличка прищепилася, і так мене в родині звали, спершу жартома, потім повсякчас. Такий надмір ніжності мені докучав, особливо тоді, коли я вже опанував спершу ж, а потім, не без свідомого зусилля, і р. [...]. Тоді я заявив, що більше на Зьозю не відповідатиму, бо я вже великий, а це робить мене незаслужено малим. Але я не хотів і бути Жоржем. Тут уже, мабуть, говорив і патріотизм перших років війни з німцями. Французи, правда, були союзники, але все-таки краще було мати слов'янське ім'я. Так я став Юрій. [...] Коло того самого часу, нагадаю, мій батько з Володимира Карловича став Володимир Юрійович. Гармонія поколінь».

У «Інтродукції» до «Вибраного листування на тлі доби» О. Забужко, апелюючи до його спогадів «Я – мене – мені», виокремлює два ключові етапи у кристалізації національної ідентичності Ю. Шевельова: спочатку його захопили високі осяги української культури – «Березіль» Л. Курбаса, писання М. Хвильового, вірші П. Тичини, проза Ю. Яновського, відкриття Т. Шевченка в оригіналі, а особливо, на перших кроках, відкриття Лесі Українки з її поєднанням європейськости з українськістю: «Бо я не був селюк, і українськість найбільше промовляла до мене через європейськість». Шерех припускає, що вирішального значення це не мало, якби «не пізніше, вже від кінця двадцятих років почате, а в тридцятих доведене до гротескної трагедії переслідування українців і української культури. Тепер українці були перетворені на те, що англомовні народи окреслюють словом underdog, і тепер відійти від того, чим я захоплювався в двадцятих роках, було б ганьбою й злочином перед самим собою. [...] Коли запроваджувано пашпорти, треба було визначити для пашпорта свою національність, я усвідомлював, що було б куди безпечніше написати росіянин, і це цілком залежало від мого вільного вибору, але після недовгих вагань я вибрав – українець». Як бачимо, ключову роль зіграли, говорячи словами С. Павличко, не лише факт небувалого спалаху творчої активності українських літераторів, а й більшовицька розправа над ними. Юрій Володимирович зізнавався, що тоді у нього витворився комплекс приналежності до української стихії й культури та комплекс самостійництва: «Я занадто багато вклав себе в цю культуру, щоб пристати на її знищення, а єдиний рятунок від такої перспективи була самостійність і викорінення російського з України».

Проте – вище наведений фрагмент – це лише одне з багатьох свідчень Юрія Шевельова, бо тема його вибору – лейтмотив його спогадів та есеїстики. Аналізуючи своє минуле, порівнюючи факти свого життя, він щоразу повертається до цієї теми: «Коли я дивлюся на своє життя сьогодні і зважую причини мого вибору, мені здається, що найвирішальнішим було все-таки не майбутнє, а минуле. І мені здається, що українськість завжди була в моїй родині. Так, це парадоксально. І батько й мати німецького коріння. Обидва виховані в Петербурзі. Вони жили в російській культурі і в російській мові. Так вони виховували дітей, зокрема мене. [...] І все-таки, все-таки... Українськість якось ірраціонально жила в Харкові, жила в матері і в сестрі. Тисячею дрібниць вона входила в життя [...] Майже ніщо з того не було на поверхні, і все-таки воно існувало. Є в німців слово Sein – буття, і є добре неперекладне слово Dasein – бути в певному часі і місці, бути тут, бути навколо, оточувати. І – додам – бути любленим, бути своїм. Україна була своєю, з її пейзажем, з її людьми, з її білими (тоді!) хатками». Саме тому свій вибір називав шляхом до Дамаску, який був якоюсь мірою вторований матір'ю. На цьому аспекті О.Забужко у вже згаданій «Інтродукції» робить особливий наголос. Також важливу роль у цьому плані відіграло блискуче домашнє виховання та освіта, яку отримав ще за «старими стандартами». Зауважував, що у період, на який припало формування його світогляду, «староімперська школа розхиталась, а нова, комуністична, ще була в сповитку», на всі впливи мав вироблену свою протиотруту. Про себе говорив: «Я був нережимним», про стосунки між людьми зауважував: «Було в радянській людині того часу специфічне шосте відчуття: відчуття порядности й унутрішньої не-радянськости (що не конче означає протирадянськости) зустрічного».

КОМПЛЕКС ДРУГОЇ ПАРТИ І КОМПЛЕКС ВИЧЛІНСЬКОГО

У цьому контексті доречно згадати й про те, що Ю. Шевельов, навчаючись в інституті, відмовився від стипендії – не хотів бути боржником радянської держави. Промовистою є також відмова записатися у фольксдойче (Volksdeutsche) під час війни, що гарантувало б мінімальну опіку, харч і паливо. Проте: «Німцем я не хотів робитися. Рід родом, але я не був згідний міняти свою шкуру й душу. [...] Не думаю, що «батьківщину не можна вибирать», – в обставинах мішаного населення кожний її вибирає, але думаю, що можна її вибрати тільки раз». В спогаді «28 днів особливої служби соціалістичній батьківщині і по тому» про самого себе скаже: «Був же він ні німець, ні росіянин».

Ідентифікація з українством Ю. Шевельова була зумовлена глибокими внутрішніми переживаннями. Він казав, що можна бути ідейним ворогом певної системи й водночас психологічно бути її частинкою. Система тоталітарного суспільства, залякуючи людей, виробляла в них ряд комплексів. У мемуарах «Я – мене – мені...» Шевельов розповідає, що в нього з шкільних років було два комплекси: комплекс другої парти – «глибоко приховане бажання не висуватися (але бути висуненим, ніби проти власної волі)», що був зумовлений як страхом за своє «неправильне соціальне походження» (був сином царського генерала) так і усвідомленням: «Надмір індивідуального мислення не належав у Радянській Україні до рис надто заохочуваних». Другий комплекс – це комплекс Вичлінського – несподіваний удар однокашника зрушив підсвідомість та продемонстрував, що слова й добрі почування – ніщо перед брутальною силою. Це прямо суперечило тому, чого навчала мати, бо дома його ніколи не били, що мало виховувати гідність, а свою правоту доводив логічними аргументами: «Світ вимальовувався як непримиренний конфлікт. Мати – проти Вичлінського, Мати – проти Леніна». Згодом, як зауважував, комплекс Вичлінського – «бити беззборонного противника, справжнього чи, частіше, уявного, в пах – став провідною засадою політичного й культурного життя. Тепер його можна було б назвати комплексом Сталіна».

Проявами цього комплексу були сексотство та доноси, які вимагали «від кожного нищити інших». Тому Шевельова не лише пригнічувала залежність від режиму, а й лякала можливість керувати долями інших. Через це ніколи не пробував піти до комсомолу чи до партії, уникав відповідальних посад, що дають змогу й право порядкувати долею і життям інших: «У науці пристосування я засвоїв собі просту мудрість, що треба мати якесь «громадське навантаження», але таке, де не треба було б судити й винуватити людей, таке, що було б тільки заслоною від закидів, а поза тим треба стояти на іншому рівні, ніж більшість і система». Саме тому, після «дружньої розмови» в НКВД, про що розповідає у спогаді «28 днів особливої служби соціалістичній батьківщині і по тому», твердо знав, що по війні не зможе залишатися в Радянському Союзі, бо «з мерзотника символічного мав би перетворитися на справжнього».

Впадає в око, що Ю. Шевельов, описуючи становлення нового радянського ладу, яке назвав вступом до масового суспільства, звертається до вчення Х. Ортеги-і-Гасета про маси. До речі, Юрій Володимирович зараховував до числа своїх вчителів іспанського філософа. Шерех говорить про «знелюднення людини», позбавлення її індивідуальних рис, бо індивід має підпорядковуватись «велінням і хотінням мас», а до гідності людини не мають ніякого розуміння. Підкреслює, що основою філософії ленінізму стала «безглуздість усього людського і людиною створеного». Крізь призму власного досвіду Шевельов порушує тему конфлікту «ніжношкірої людини-особистости з тими грубошкірими масами, яких революція винесла на поверхню життя». У «Бунті мас» іспанський філософ констатує: «Юрба раптом стала видима і влаштувалась на кращих місцях у суспільстві».

ПРАВО НА PRIVACY

Говорячи про духовну катастрофу XX століття, Шерех підкреслює, що поодинока людина в радянській системі не мала ніякої вартості – «це була ера безвартісності людського життя і здобутків людських культурних цінностей», а нову людину мало виховувати «псевдомистецтво штампа й спрощених почувань». Шерех констатував наступ «організованої пересічності», з власного досвіду знав, що таке «під'юджування посередностей проти талантів». (Особливо боляче переживав цькування Л.Курбаса). Іспанський філософ говорив: «Маса розчавлює під собою все, що відмінне, незвичайне, індивідуальне, кваліфіковане й добірне».

Позиція Шереха було зумовлена внутрішнім спротивом радянській владі, яка була заснована на терорі та нищенні особистості. Опинившись, за висловом Р.Корогодського, в магнітному полі «пожнив'я років чистого гуманізму», Юрій Володимирович не міг і не хотів ставати частиною системи: «Моє давнє внутрішнє неприйняття радянщини примхливою психологічною грою ввійшло в асоціації зі станом української культури: її женуть і переслідують, значить – ми спільники». У спогадах підкреслює, що не хотів належати і до росіян: «Росіяни були панами, я волів бути з андердогами. Українці були в потоптанні, але і в ставанні». Перше викликало в нього симпатію, друге – бажання рухатися разом. Поза тим наголошує: «Можливо, якби не українізаційна політика тих часів, я пішов би за інерцією свого середовища в його зверхніх виявах і став би російським діячем».

В одному з есеїв Ю. Шевельов розглядає лексичне значення англійського слова «privacy», зауважуючи, що англо-українські словники пропонують спотворений переклад «самотність, відокремленість, відлюдність, безлюдність», тоді як головне значення – «право бути собою, належати собі, мати свій дім – свій храм, мати свій світогляд, свої манери». Він слушно підкреслює, що протилежний до privacy – «це communis, куди належить і комунізм, комуна, компартія». За цим простим словесним аналізом проглядається не лише квінтесенція полярних ідеологій, але й його власне відмежування, бо відкинення радянської системи для Шевельова також означало відстояти своє право на privacy – мати свою маленьку privacy. І хоча у ті часи було важко мати свій дім (після квартирного «ущільнення» у їхньому помешканні для нього з матір'ю залишилось вісім метрів) – право належати собі він залишив за собою, бо в родині була релігія науки й книжки, були мистецтво, театр, музика. Шевельов зізнавався, що у ті роки його ратували студії в О. Білецького, Л. Булаховського, А. Шамрая.

Конфлікт Ю. Шевельова із системою, який головно виник у морально-психологічній площині, згодом став основою світогляду, залишивши глибокий слід у його інтелектуальній спадщині як мислителя: «вся діяльність Шереха, – говорив він, – в певному аспекті була історією визволення від цього ладу». Юрій Шерех протиставляє країні червоного терору країну культурного ренесансу 20-х років, країну, в якій українськість промовляла до нього через європейськість.

Повертаючись до зазначеного зв'язку Шевельов – Марченко – «Розстріляне відродження», хочу згадати, що саме слова Юрія Володимировича про генетичний зв'язок шістдесятників та літераторів на еміграції з культурними традиціями задавленого відродження були перефразовані Романом Корогодським у вислів про колo друзів Ю. Шевельова «тут» і «там». Ця ж книжечка ще раз засвідчила цю дружбу.

Україна Incognita, ч. 66

 НЕЗАБУТНІ

ЗГАСЛА УКРАЇНСЬКА СВІЧЕЧКА

Надії КРУТЯК-РУДНИК

Минуло 40 днів, як покинула земний світ скромна українка, в серці якої билося велике й щире, повне любові до України, серце.

Львівська Ліга Українських Жінок сумує з приводу відходу в інший світ членкині нашої організації Надії Крутяк-Рудник, щирої патріотки, учасниці національно-визвольної боротьби, політв'язня совєтських лагерів, просто доброї людини.

Народилася вона 22 березня 1926 року в с.Красів Щирецького району на Львівщині в священичій родині о.Мирона Крутяка та Климентини з дому Сенишин, теж із священичого роду.

Надія закінчила 6 класів державної народної школи в селі Дроговиж Миколаївського району, де на той душпастирював батько, і вступила до жіночої гімназії в Стрию. У 1939 році закінчила там перший гімназійний клас.

Та почалися буремні воєнні часи. Польща впала під натиском німців, на Миколаївщині почалося збройне протистояння між українцями й поляками.

16 вересня 1939 року польський військовий відділ, який люто палив українські села, налетів на Дроговиж. Отець Мирон і його син Степан, старший брат Надії, кинулися назустріч тому польському загону в надії якось стримати поляків від спалення села. Але розпашілі поляки нікого не хотіли слухати, навіть свого офіцера, і почали розстрілювати всіх, кого вдалося затримати. В числі перших був розстріляний брат Надії Степан. На щастя, офіцерові того польського відділу спільно з місцевим управителем маєтку таки вдалося припинити подальші розстріли, але Степан Крутяк загинув…Надія і її батьки дуже важко переживали ту смерть.

Коли прийшла радянська влада, Надія стала ученицею середньої школи в Миколаєві, але перервала навчання, бо серйозно хворіла…

Далі – прихід німців. П'ятнадцятирічна Надія з великим піднесенням маршувала разом з іншою молоддю в національних строях під час урочистого проголошення Самостійності України в Миколаєві. І в той час за посередництвом старшої своєї товаришки Катрусі Максимович, яка була членом ОУН, Надія Крутяк вступила до Юнацтва ОУН. Незабаром їй доручили створити осередок Юнацтва в Дроговижі, що вона ретельно виконувала. Згодом стала членом ОУН. Мала псевдо «Фіялка».

Одночасно вона поступила вчитися до Учительського Семінара у Львові, але провчилася там лише півтора року, бо при наближенні фронту до Львова, той Семінар розпустили, видавши студентам лише короткі посвідчення, що вони там навчалися. І навчаючись, і після розпуску Вчительського Семінару Надія була в підпорядкуванні провідниці ОУН Зоні Доскочинської, яка мала псевдо «Оля». Виконувала, переважно, обов'язки зв'язкової, мала багато зв'язків по району.

Проте, коли почалися масові арешти знайомих підпільників, Катруся Максимович, перша провідниця Надії, сказала: «Мусимо трохи притихнути, може, та хвиля перейде» І дівчата вирішили поступати до університету. Надія, не маючи атестату, поступила на підготовчі курси, після яких її автоматично зарахували на перший курс географічного факультету.

У 1946 році батько, о.Мирон Крутяк, на розпорядження о.Костельника переїхав до Львова і став настоятелем Успенської церкви на місце заарештованого греко-католицького священика. І вся родина переїхала до Львова й оселилася біля церкви на вулиці Руській.

З тієї домівки й арештували Надію Крутяк 28 червня 1947 року. І не через її діяльність на Миколаївщині, а в зв'язку з арештом її однокурсниці, волинянки Галі Кравєвської, якій Надія довіряла і з якою ділилася різною нелегальною літературою. При арешті Галі знайшли такі матеріали від Надії і її теж заарештували. Слідство відбувалося в Рівному, бо Галя була із Здолбунова. Про підпільну діяльність Надії на Миколаївщині Галя не знала, тому й слідчі нічого не довідалися, хоч слідчий і їздив до Миколаєва, але там ніхто її не видав. Отож Надію Крутяк судили лише за статтею 54, 10 – агітація проти радянської влади і присудили 5 років.

Після суду Надію, Галю та багатьох інших волинянок по інших судових справах привезли на львівську пересилку, а звідти етапом – на північ, в Кіровську область, в лагпункти у В'ятлі Кайського району. Там доводилося працювати на так званих «сельхозроботах», які, переважно, зводилися до викопування з-під товстелезної мерзлоти торфу для удобрювання полів. Це була неймовірно важка праця в умовах сильного холоду й постійного голоду.

Відбувши термін, Надія не знала, куди їй податися, бо батьки її від важких переживань передчасно повмирали. Її тіточна сестра, яка була «навічно» вивезена з родиною в Красноярський край, запросила приїхати спочатку до них, бо там була можливість дещо заробити. Отож у 1952 році Надія поїхала в Хакаську автономну республіку і рік працювала там на урановому руднику Туїм.

Після смерті Сталіна, з великими труднощами звільнившись з роботи, повернулася в Україну. Мала проблеми з пропискою і пошуками праці, пробувала відновитися в університеті, але не вдалося. Закінчила курси медсестер, працювала медсестрою в дитячих яслах, потім закінчила ще одні курси підвищення кваліфікації і стала працювати в клініці медінституту, в неврології (1956–1967). Згодом перевелася в поліклініку на Левандівці, де працювала до пенсії, на яку вийшла в 1981 році.

В 1958 році Надія Крутяк вийшла заміж за Володимира Рудника, члена ОУН, колишнього політв'язня польських, німецьких і сов'єтських таборів. Народила сина Романа. У 1984 році овдовіла.

Незважаючи на таке нелегке життя, Надія Крутяк-Рудник залишалася життєрадісною, доброзичливою і співчутливою до людей. І ніколи не згасало в її серці почуття любові до рідного краю, неголосний, але щирий патріотизм.

З початком Українського Відродження вона включилася в громадську працю, була членом Спілки політв'язнів України, «Рідної Школи», Червоного Хреста та Ліги Українських Жінок. Брала участь у роботі «Просвіти» на Левандівці. Особливо натхненною була її участь у вокальному ансамблі «Відгомін». Цей чудовий жіночий колектив, членами якого були, переважно, колишні учасниці визвольних змагань, репресовані, здійснював і надалі здійснює велику просвітницьку роботу, якнайкраще сприяє патріотичному вихованню сучасних українців. І в хорі натхненних голосів «Відгомону» завжди, і майже до останніх днів життя, звучав чистий голос Надії Крутяк-Рудник, яка відійшла до Господа 28 квітня 2014 року.

Сподіваємося, що тепер її голос звучить в ангельському хорі. А на землі хай живе вічна пам'ять про цю гідну Українку!

Лідія КУПЧИК,
голова Львівської міської організації
Всеукраїнської Ліги Українських Жінок.

 СКАНДАЛ

У Росії закривають музей табору, де вмер Стус. Через «бандерівщину»

Влада Пермської області (Росія) звільнила з посади директора музею політичних репресій «Перм-36» Татьяну Курсіну. Водночас колишній міліцейський куратор колонії №36 виступив із заявою, що музей репресій – русофобський і бандерівський заклад, осередок шпигунів.

Офіційно Курсіна позбулася посади через «невиконання службових повноважень» – нібито не змогла забезпечити умови для нормального функціонування об'єкта культурної спадщини. Працівники установи впродовж чотирьох місяців не отримували тут зарплату, а сам музей був відключений від енергопостачання та закритий для відвідувань.

Сама Курсіна наголосила, що така ситуація була спричинена пермською владою. Ще влітку 2013 року чиновники створили державну музейну структуру, в той час як із 1990-х існувала громадська організація, яка й управляла музеєм.

Через неврегульованість стосунків між бюджетною і неурядовою організаціями є побоювання, що «Перм-36» може не потрапити у федеральну цільову програму «Увічнення пам'яті жертв політичних репресій» – тобто втратить фінансування у 500 млн рублів (близько 170 млн грн).

Наразі неурядова організація, що володіє експозиціями музею, не може вчиняти жодних дій на території майнового комплексу, який став належати держустанові. Відстояти фінансування пам'ятки історії пообіцяв «спецпредставник президента РФ по Україні» Владімір Лукін. Також його називають одним із претендентів на посаду директора замість Курсіної. Інший претендент – заступник керівника місцевого управління культури.

Із початком скандалу довкола музею в медіа-просторі з'явився колишній міліцейський куратор радянської колонії суворого режиму №36 Анатолій Тєрєнтьєв. За його словами, музей є наклепом на чесну радянську виправну систему і пропагандує «бандерівщину», а в колонії сиділи «бандити, каратели, шпигуни, дисиденти».

На думку Тєрєнтьєва, музей є «ліберальним центром» і фінансується американцями, а іноземні історики, які працювали у «Пермі-36» – мережа шпигунів, котрі полюють на секрети оборонної промисловості Уралу. «Такий дефіцит бюджету... і раптом на якихось колишніх власовців, бандерівців і дисидентів, на вивчення історії їхнього арешту хочуть угухати сотні мільйонів, – обурився ветеран-тюремник. – Закриття музею було б реальною допомогою південному сходу України, щоб не було цієї гнилості, щоб вона не поширювалася».

Відповідні репортажі про поганих бандерівців у хорошій колонії почали поширюватися і на федеральних телеканалах.

«Перм-36» – неофіційна назва радянської виправно-трудової колонії суворого режиму №36 для засуджених за «особливо небезпечні державні злочини» в селищі Кучино Чусовського району Пермської області РФ.

З 1972 року в колонії утримувалися засуджені за звинуваченням в «антирадянській агітації і пропаганді» – серед них Василь Стус, Левко Лук'яненко, Валерій Марченко, Василь Овсієнко, Юрій Литвин, Олекса Тихий, Володимир Буковський, Натан Щаранський, Баліс Ґаяускас та інші політв'язні, значну частину яких складали українці.

У 1985 році в карцері колонії за нез'ясованих обставин помер Василь Стус. Табірні наглядачі знищили рукопис із 300 неопублікованих віршів поета. Крім Стуса, внаслідок перебування в колонії №36 у тюремних лікарнях померли ще троє політв'язнів-членів Української Гельсінської групи – Олекса Тихий (1984), Юрій Литвин (1984), Валерій Марченко (1984).

Колонія була закрита в 1988 році. У 1996-му на її території було створено Меморіальний музей історії політичних репресій «Перм-36» – єдиний у Росії музей ГУЛАГу під відкритим небом.

У 2004 році Фонд світових пам'ятників уніс «Перм-36» до переліку 100 особливо охоронюваних пам'яток світової культури. Розпочато процедуру зі внесення музею до списку Світової спадщини ЮНЕСКО.

ДУЖЕ ОСОБИСТЕ

А ВІНОЧОК ДОВЕДЕТЬСЯ ЗНЯТИ

Я враз, за кілька місяців, стала ворогом своїм рідним та колегам. Тільки тому, що – українка

Сиджу зараз за столом, пишу цього листа і плачу. Уже тиждень тільки про одне і думаю, а досі не вирішила, що робити.

Чи то бігти на вокзал і здавати квиток на потяг до Києва? Забути про своїх батьків, не їздити до них, зректися Батьківщини та всього рідного, любого серцю, відхреститися від своїх переконань? Чи пакувати валізи і збирати дітей, щоб назавжди звідси поїхати – від їхнього батька, від їхньої бабусі з дідусем, від їхніх однокласників, котрі ще кілька місяців тому були їм друзями?

Я так мріяла відсвяткувати Великдень із дітьми та чоловіком у моїх батьків в Ірпені, що на Київщині! Досі згадую, як добре було минулого року. Чудова весна, рушники, писанки, вишиванки! Уся родина за столом, пісні, і навіть якщо суперечки – то доброзичливі. Переглядаю старі фотографії. А от Різдво у Львові, три роки тому – в гостях у двоюрідної сестри, що заміжня за галичанином. Коляда, вертепи на вулицях, модні кав'ярні, племінник несе мого сина на плечах на верхівку ратуші, бо малюкові важко йти сходами. Затишна садиба у Карпатах, господарі такі люб'язні з «москалем» – моїм чоловіком та з нашими дітками…

Невже про все це треба забути? Вирвати з серця і не згадувати? Коли я закохалася в Євгена, коли погодилася вийти за нього заміж і поїхати з ним на край світу – в його рідну Вологду, на північ Росії, чи ж могла я уявити, що колись життя поставить мене перед таки вибором? Що Росія та Україна стануть ворогами? А ми з дітьми будемо «чужими серед своїх»…

ЗІ САНТА-БАРБАРИ В МИНУЛЕ

Ми з Женею познайомилися 12 років тому в Санта-Барбарі. Так-так, не дивуйтеся – у тій самій, американській. Я студенткою приїхала у США за програмою «Ворк енд тревел» на літні місяці, аби удосконалити англійську та попрацювати.

Відробивши контракт і назбиравши 3 тисячі доларів, я ще два тижні мандрувала країною. Заїхала і до Санта-Барбари – мама дуже вже просила з'ясувати, чи справді там живуть так, як герої відомого серіалу. Трохи пофотографувала, а тоді зайшла до кафе.

Тоді я мала пірсинг, червоне волосся і чорну майку з написом «Ария». Саме на неї і «впіймався» Євген в американському кафе. Підбіг до мене, радісний: «О, моя любимая группа! Ты русская?» «Українка!» – відповіла я. Він махнув рукою: «Ну, все равно же наша!» Пригощав піцою, а потім ми гуляли вулицями... І далі вже подорожували разом. Виявилося, він приїхав до США теж на «Ворк енд тревел». І теж мама його попросила «проінспектувати» Санта-Барбару...

Потім були місяці спілкування в інтернеті. А потім Женя приїхав до мене на зимові канікули. Ми їздили до Києва, ходили разом на концерти. Розуміли одне одного з півподиху. Мрії у нас були схожі. Й ідеали. Співали разом: «Свободен, словно птица в небесах! Я свободен, я забыл, что значит страх!»

До літа ми вже розуміли, що розійтися, жити не разом – неможливо. Я якраз закінчила навчання, отримала диплом. Була безробітна й вільна мов птаха. А у Жені в рідній Вологді вже була робота. З непоганим окладом і кар'єрною перспективою. Мені хотілося жити на рідній землі. Та кохання кликало на чужину. І я наважилася. Поїхала.

Виявилося, що до Вологди добиратися довше, аніж до Нью-Йорка! Переліт до Америки з Києва – 9 годин. Поїзд до Москви їхав 13 годин. А потім пересадка, і ще 9 годин до Вологди. Пам'ятаю, потяг був брудний і обдертий. Їхав помалу, і мені час від часу здавалося, що я подорожую навіть не в іншій країні – а в іншому світі. Чи, може, навіть столітті. Тут точно не XXI століття – максимум XIX! Такі обшарпані села я бачила тільки на картинах старих російських художників...

А от у Вологді мені сподобалося. Ці світлі старовинні церкви трохи нагадували Київ, тож на серці було тепліше. Ну, а райони радянської забудови – вони по всьому колишньому СРСР однакові... Батьки й сестра Жені прийняли мене дуже приязно. Навіть сюрприз приготували: виявляється, для мене вже знайшли місце праці! Однокласниця мами – начальник у міському управлінні освіти, тож підказала, у якій школі вільне місце вчителя англійської мови. Кілька формальних процедур, аби підтвердити мій диплом випускниці факультету іноземних мов, – і пиши заяву на зарахування. Отак я опинилася у Росії.

ПРО ЩО СПІВАЄТЕ?

...Ми їздили до бабусі й дідуся на Київщину, поверталися з валізою прекрасних українських книжок, тож наші малюки вчили напам'ять і про «кіт зліпив собі пиріг», і про «зайчаточко вухате». Колискових діткам завжди українською співала.

У дитсадку на ранках донечка часто виконувала «Ти ж мене підманула» чи «Червону руту», а багато батьків та вихователів підспівували. Всі знали ці пісні! Робили мені компліменти, розглядаючи Алісину вишиванку: «Невже сама вишила? Чудо! А які кольори!» Я обговорювала з учнями пісні «Океану Ельзи», я навіть раз возила свій клас на екскурсію до Києва... їм дуже подобалося.

Щиро скажу, я не помітила, коли все почало змінюватися. Коли ми з Женею познайомилися, він мріяв, аби в його рідному краї все було так, як в Америці, тільки ще краще. Щоб і повага до людей, і вільне підприємництво, і права, і свободи, і високі заробітки. А тепер він в унісон з іншими кричить про те, що Росія – не Америка. І правильна нова доктрина Путіна: Росія – не Європа, бо то «піндоси» та «ліберасти» – отакі слова тепер у його лексиконі.

У березні моя Аліса мала брати участь у дитячому творчому конкурсі «Любов моя – Вологодчина». Не знаю, чим я думала, чому не зважила на той патріотичний чад, який охопив тут усіх... Але допоки вони ходили з прапорами і гаслами на підтримку «повернення Криму», моя донька готувала з педагогом з вокалу «Нащо мені чорні брови». Відомий романс, хто його тільки не співав! І костюм ми підготували відповідний. Вишиванка, віночок. Красиво!

Та після огляду всіх номерів концерту на генеральній репетиції мене раптом викликала «на килим» директриса. І заявила, що номер доведеться змінити. Мовляв, із «хохлами» ми – один народ, і віра у нас православна, але в наш час краще не педалювати «бандерівські» теми. Віночок краще зняти – бо він однозначно з Україною асоціюється. Люди в залі не зрозуміють. А тим більше начальство. І вишиванка в Аліси – бандерівська, виявляється. Бо червоним і чорним вишита!

І пісня ворожа, антиросійська. Бо як інакше зрозуміти рядки «Свої люди – як чужії»?

ВИ Б ІЩЕ ПРАПОР ВИНЕСЛИ!

Директорка почала з мирних інтонацій, турботливо так спершу докоряла мені нечутливістю до моменту. Мовляв, віночок зніміть, пісню виберіть іншу – і хай дитина співає. Вона ж така талановита, не можна її позбавляти шансу на перемогу! Однак, переераховуючи аргументи, сама себе накрутила до крику, істерики та образ. Солідна дама, педагог із 30-річним стажем, їздила обмінюватися досвідом до Швеції, Німеччини і навіть Великої Британії, раптом перетворилася на базарну бабу.

«Вы бы еще жовто-блакитный флаг на сцену вытащили! Вас Россия кормит, воспитывает, а вы на нее плюете! Бандеровцы проклятые! Пролезли сюда, едите наш хлеб и все тут ненавидите! Язык исковеркали! Веру нашу православную не уберегли, позволили униатам измываться над батюшками и святыми иконами! Да вы вообще знаете, что там в вашем Киеве творится? Там милиционеров сожгли ваши бандеровцы оголтелые! Фашисты! Дедов наших за ленточки георгиевские бьют! А вы тут улыбаетесь! Если бы я вас десять лет не знала, я бы подумала, что вы специально диверсию устроили! А может, так и есть? Пробралась сюда обманом, парня честного охмурила – а сама бандеровка, фашистка, террористка? Ненавидишь нас, москалей? Честно говори!»

У кабінет зайшла завуч і приєдналася до начальниці в поливанні мене брудом.

Що я вкладаю в дитячі голови? Бо коли ми читали Оскара Уайльда, я розповіла дітям за що він сидів у в'язниці (за зв'язок із чоловіком). І батьки скаржилися, але вона мене «відмазала»! І я їй маю бути вдячна! І взагалі, чому на карті світу в моєму кабінеті Крим досі позначений тим же кольором, що й Україна? Він же «исконно русская земля»? І взагалі, час тим же кольором всю Україну замалювати. Бо скоро і так возз'єднаємося. Путін же обіцяв нарешті зібрати разом «русскій» народ, розведений підлими політиканами на українців, білорусів та великоросів. ...Щоб не звільнили за якоюсь вигаданою статтею, я мовчки написала заяву на звільнення. Тепер безробітна. І чи візьмуть кудись тут «бандерівку»?

«СВОЇ ЛЮДИ – ЯК ЧУЖІЇ»

Знаєте, а може, й не випадково я порадила Алісі ту пісню на конкурс. «Свої люди – як чужії». Я довго відмахувалася від цієї думки. Ще в грудні, коли російське телебачення почало поливати брудом українців, створювати з Майдану образ пекла, я намагалася пояснити чоловікові та його родині, нашим друзям, що все не зовсім так. Бо на Майдані стояли мої однокурсники. І батько їздив на кожне віче. Я знала й відчувала, що теж була б там, по той бік барикад, якби жила не у Вологді, а в рідному Ірпені. Однак усе було марно. Вони не чули мене. І щоб не загострювати стосунків у сім'ї, я змусила себе заплющити очі й затулити вуха. Не чути образливих коментарів. Не лізти в суперечки. З чоловіком ми домовилися: ніяких політичних тем. Жили кілька місяців тільки дітьми й побутом.

Та градус напруги постійно зростав. І від лавини тієї пропаганди вже не можна було відмежуватися стінами квартири. Вона пролізла навіть до тих, хто давно викинув телевізор.

Знаєте, яка нині улюблена пісня мого коханого чоловіка? Що він наспівує, коли ще в авто по бездоріжжю? «Будем жить, мать Россия! С нами крестная сила, Не в первой рисковать Нам своей головой! Были орды и ханы, Грозные атаманы, Но последнее слово Всегда за тобой!»

Раніше я усміхалася, коли він іноді називав мене «хохлушкою», жартував про сало й борщ. А тепер мені це – як ножем по серцю. Бо він вороже сприймає навіть українські пісні в моєму плеєрі, а українські книжки дітей скинув у ящик під ліжком. Мовляв, «пилюку збирають», а у домі має бути свіже повітря.

Коли я в сльозах прийшла зі школи і розповіла про все, що сталося, він мене не підтримав. Навпаки, засудив. І теж розкричався. Що я дурепа, що не треба було своє бандерівське на перший план висувати, що начальство треба слухати. І взагалі, до чого тут, у Вологді, віночки й українські пісні? Що, дитина російських співати не може?

Ми довго сперечалися. Він мене не чув. З нього полізло те саме, що і з телевізора. Певно,назбиралося за час нашого «мораторію» на політичні теми – а тут прорвало. Про «Крим наш», про «хунту при владі», про «терористів-бендер», які стріляли в спину нашим дідам, про те, що України ніколи й не було, її вигадали, і «піндоси» хочуть ослабити Росію, але їм не вдасться, і «ми всьому світу покажемо». І «за нами буде останнє слово»...

Вести з чоловіком розмови про переїзд із дітьми до Києва, де мене та їх не цькуватимуть за «бандерівські корені», – марно. Я заїкнулася. І дістала по лиці. Від коханого, милого, мирного Жені! Що ж це діється? Це теж – та сильна рука, що запанувала у Росії? Цієї миті я дуже чітко усвідомила: ми й справді не один народ. Я, українка, такого терпіти не можу!

...Два тижні рятуюся в українських сайтах інтернету. І не знаю, як вирішити основну проблему свого життя. Яку частину серця вирвати і спалити? Батьків, волю та Україну – чи чоловіка, батька своїх дітей? Втекти і судитися за дітей, починати з нуля на рідній землі – чи змиритися, змовчати, вивісити триколор на балконі. Перемалюватися на російську патріотку – як Валентина Матвієнко і радіти, коли російські танки підуть по моїй землі? Коли російські солдати стрілятимуть у моїх батьків?..

Я хочу, щоб мої діти жили у вільній країні, де є майбутнє. Але чи можу позбавити їх батька?

Боже, хто ж нам допоможе?..

Марія
«Моя сповідь»,
№ 4, 2014 рік

ДОНБАС: «ГАРЯЧА ТОЧКА»

БЕНКЕТ ОЛІГАРХІВ НА ТЛІ ВМИРАЮЧОГО ДОНБАСУ

Марія ОЛІЙНИК

Звільнення Донеччини від терористів чекали спочатку від Турчинова. Турчинов виявився слабаком. Потім виявилося, що треба провести вибори і бажано в один тур. Провели, правда практично без Луганської та Донецької областей. Кажуть, що так було задумано, бо був би другий тур! І знову тишина. Потім виявилося що оголошення результату ЦВК, то нічого не варте. Треба дочекатись інавгурації і після неї вже точно станемо вільні! Аж ось і інавгурація. Промова Порошенка. Сказано лаконічно і дуже патріотично. Слухали його деколи стоячи. Якщо ще й виконає, що сказав, будемо мати достойного Президента України. «У глави держави – широкий вибір різноманітних інструментів для забезпечення територіальної цілісності України і мирного життя громадян. Повноважень і рішучості не забракне. Я не хочу війни. Я не прагну помсти. Хоча перед очима – великі жертви, принесені українським народом», – сказав Президент України.

А що ж далі? Знову чекаємо, розробляємо плани. Пройшло вже 3 місяці з початку окупації Донбасу, а результатів зі звільнення немає. Ні, неправда, результати є. Кількість зброї, бойовиків, що приходять через російсько-українську границю, блокпостів, захоплених приміщень, викрадень і вбивств людей і інших злочинів, які творить керівництво вільної від будь-яких законів «ДНР», щоденно збільшується. Наших військових хоронять по всій Україні. Стогін і ридання. Бойовиків таємно ховають в РФ.

БЕНКЕТ ПІД ЧАС ЧУМИ

А після цього бенкет. Їм байдуже, що гинуть люди. Їм немає справи до того, що десятки тисяч біженців з Донеччини самотужки, без жодної підтримки, тікають від переслідувань проросійських бойовиків. Що зупинились підприємства, закрились банки, опустіли вулиці і від людей і автомобілів, оскільки в будь-який час бандити можуть автомобіль забрати. Деколи разом в водієм, звинувативши його в причетності до Правого Сектору.

Сумно, що взагалі цей бенкет в такий час відбувся. Гидко, що на бенкеті були ті олігархи, які завжди були близькі до Януковича, в кращому випадку обходили десятою дорогою Майдан під час відомих подій, а сьогодні не без підстав підозрюються в організації та фінансуванні сепаратизму і тероризму на сході країни. Вони насолоджувались життям, коли Україна спливає кров'ю. У цих істот гламурна п'янка. Серед них найбагатша людина України Рінат Леонідович Ахметов. Мільярдер нарешті прозрів і зрозумів те, що було очевидно вже всім: самопроголошена «ДНР» – це звичайнісінькі терористи, які перетворили колись відносно благополучний регіон в пекло. А могло бути інакше, якби Ахметов з Ніколаєм Лєвченком 7 квітня дали зачистити незаконно захоплену Донецьку ОДА. Та й пізніше група «Метінвест», після бою в Маріуполі за участю сил Нацгвардії, публічно зажадала «визнати непоправні помилки, здійснені в Маріуполі і інших містах Донбасу, відвести війська». А прозрів Ахметов після захоплення Донецької залізниці і вирішив організувати протест за допомогою сигналів авто. Бо Донбас без залізниці помре. Побиття активістів на проукраїнських мітингах – це, як виявилося, не привід до чогось закликати і засудити, і стати на сторону проукраїнських сил. Імена зарізаного Дмитра Чернявського, замордованих Володимира Рибака, Юрія Поправки, Юрія Дяківського, спаленого живцем Валерія Сало, сотні скалічених і побитих проукраїнських активістів Ахметову нічого не говорять. Як не хвилюють його декілька сотень викрадених патріотів, які сьогодні знаходяться у катівнях бойовиків терористичної організації «ДНР». Не відає він і про вже довгі списки загиблих у боях з терористами військових.

У ДОНЕЦЬКУ ВЛАДИ НЕМАЄ

Бойовики загнані в глухий кут. Путін офіційно війська не вводить, ідеї «ДНР» немає, підтримки населення теж. Тому бойовики знаходять розраду у насильствах, мародерствах, грабунках, нападах на інкасаторів, відділень банків.

Описати все неможливо. Останні події.

7 червня, якраз під час інавгурації, в місто Сніжне прибули з РФ на 4-х КАМАЗах та БТРах бойовики зі зброєю, поселились у приміщенні пенсійного фонду біля штабу «ДНР», який розміщений в колишній будівлі прикордонної застави. Побудували блок-пости, вирили окопи. На дахах снайпери та ПЗРК. В ніч на 10 червня колона з 4-х КАМАЗів спокійно заїхала в РФ та повернулась з ще 100 особами російського спецназу, спеціалістами з диверсійної роботи. Встановлена зенітка в районі церкви, на блокпосту на в'їзді в центральну частину міста з боку Тореза розміщений крупнокаліберний кулемет і в шинах закладені протитанкові міни. Кордон поруч з Мариновкою в сусідньому с. Дмитрівці, як бачите, повністю в їх руках!

Того ж дня приїхало поповнення з зенітними установками і в Горлівку.

Канал «Сіверский Донець – Донбас» зупинено, бо 10 червня в результаті артилерійського обстрілу 2-х співробітників КП «Компанія „Вода Донбасу"» вбито, 2 пропали безвісті, внаслідок пошкодження зупинена робота насосних агрегатів, а це катастрофа для підприємств та мешканців Донеччини.

10 червня підірвали міст по дорозі від с.Карловка до с.Галиціновка Марінського району.

10 червня бойовики «Донецької народної республіки» викрали співробітників міліції, які здійснювали патрулювання в центрі Донецька. Близько 3-ої години ночі група неповнолітніх підлітків розпивала спиртні напої в районі парку кованих фігур. Міліціонери зробили їм зауваження, після чого один з підлітків заявив, зараз він зателефонує своїм родичам. Родичами виявились бандити з «ДНР». Після дзвінка приїхала група автоматників – активістів «ДНР». Вони вивезли міліціонерів у невідомому напрямку. Демонструють, що влада у них в руках і з кожним буде те ж саме!

Ось так щоденно розповзається страшна загроза із-за якої гинуть наші військові. Влади немає. Місцеві патріоти записалися в батальйон «Донбас» та «Азов». Організовують центри допомоги військовим та допомагають евакуювати громадян, що потрапили в списки Правого Сектору та розшукуються для розправи бойовиками. У Ахметова можливостей для такої роботи набагато більше, ніж у нас, але поки що він обмежився гудками, коли вся країна СМСками збирає копійки для доведеної до ручки армії. Батальйони «Донбас» і «Азов» підтримав не Ахметов, а Коломойський, надавши приміщення для набору добровольців, тренувальну базу, фінансову підтримку. В Дніпропетровській області облаштовані місця для прийому тисяч біженців з Донеччини теж за рахунок Коломойського. А що ж Ахметов? Батальйони не створив, не допомагає біженцям. Навпаки попросив державної охорони для свого донецького маєтку. А через донецькі воєнкомати бойовики проводять мобілізацію через захоплені ними ЗМІ в армію «ДНР». 17 тисяч абсолютно безпорадних міліціонерів області разом з СБУ, разом з чиновниками спокійно спостерігають як помирає Донбас. Хто придумав цей проект? Для якої мети? Правду дізнаємось згодом. Версій декілька. А факт, що він відбувся за підтримки депутатів різних рівнів з Партії Регіонів, які майже всі поголовно проголосували за проведення якогось референдуму про якусь самостійність, державність руского язика та про геноцид рускоязичних на Донбасі. Планували зробити ханство, а вийшло пекло під дулами автоматів, якими керують громадяни РФ Стрелкови та Бородаї, Абвери та Беси, а не «хозяєва» Донбасу! Проект дав збій. І тепер страдають і його планувальники і вся Україна.

Викрадення проукраїнських активістів продовжується: у м. Торезі 3 червня викрадений з інституту і відвезений в катівню до «Беса» в Горлівку викладач Олег Галазолюк; у Донецьку 6 червня члени «ДНР» викрали і помістили в катівню СБУ в Донецьку активіста євромайдану Олега Желнакова; у м. Слов'янську 8 червня бойовики з церкви «Преображення» викрали 4-х осіб: Рувима Павенкова, Альберта Павленко, Вітю Бродарського, Вову Величко і відвезли їх в колишнє СБУ Слов'янська, звинувативши в підтримці української армії. Про десятки викрадених, розстріляних, пограбованих, побитих повідомляється на незалежних сайтах, співробітники яких вчасно виїхали з Донецька. І вже донечан немає на мітингах, які влаштовує «ДНР», і армію не блокують, а чекають. Тому терористи вдались до старої практики боротьби КГБ проти УПА, коли з кадебістів створювались псевдо-УПА. Переодягнувшись в форму Збройних Сил України, вони розстріляли автомобіль з місцевими жителями – сім'ю Тараненко біля селища Войкове Амвросіївського району. Чоловіка вбито, його дружина в реанімації з численними вогнепальними пораненнями.

І от на цьому фоні бенкет! А також заяви екс-міністра і екс-в'язня Юрія Луценка, що Ахметов є «попутником української революції» і, як і Ігор Коломойський, прихильником «українського економічного націоналізму».

Юрій Луценко вважає неможливим мирне врегулювання ситуації в Донецьку без бізнесмена Ріната Ахметова. Про це він заявив в ефірі Громадського ТБ, повідомляє «Укрінформ». «Я ніколи не приховував того, що спілкуюся з Ахметовим – як після в'язниці, так і до. Вважаю, без Ахметова мир в Донецьку неможливий, його досягнення буде сильно ускладнено...»

Отакої! Мабуть Луценко забув, хто привів Януковича разом з криміналітетом до влади! І як заявив «народний губернатор» Павло Губарев, фінансував одну із банд «ДНР», а не проукраїнські сили та мітинги.

А В КИЄВІ ВОНА СЛАБКА

Про «швидкість» прийняття рішень та їх «виконання» нашими органами влади свідчить ось це повідомлення під рубрикою «актуально» Генеральної прокуратури України:

«Самопроголошеним керівникам так званої «Донецької народної республіки» оголошено про підозру:

Самопроголошеним «Голові Верховної Ради» та «Прем'єр-міністру» так званої «Донецької народної республіки» Д. Пушиліну та А. Бородаю повідомлено про підозру у створенні терористичної організації та вчиненні дій, спрямованих на повалення конституційного ладу та захоплення державної влади, а також на зміну меж території і державного кордону України». Про це повідомив в.о. Генерального прокурора України Олег Махніцький.

«Дії вказаних осіб кваліфіковані за ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст.109 (вчинення дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади), ч. 2 ст. 110 (вчинення дій з метою зміни меж території або державного кордону) та ч. 1 ст.258–3 (створення терористичної організації, участь у ній, організаційне чи інше сприяння діяльності терористичної організації) Кримінального кодексу України.

Встановлено, що протягом березня–травня 2014 року вказані особи здійснили цілеспрямовані дії, направлені на створення терористичної організації «Донецька народна республіка», діяльність якої полягала у вчиненні актів тероризму, залякуванні населення, вбивствах громадян та захопленні адміністративних споруд. Це, в свою чергу, призвело до дестабілізації суспільно-політичної ситуації як у регіоні, так і в державі в цілому.

2 травня 2014 року Д. Пушиліна оголошено в розшук, та за клопотанням прокуратури судом надано дозвіл на його затримання з метою розгляду питання щодо застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Наразі аналогічне клопотання підготовлено стосовно А. Бородая.»

Ось так, виявляється 2 травня 2014 року Д.Пушиліна оголошено в розшук!!! Навіщо ж його шукати, якщо він вільно живе, дає прес-конференції в Донецьку, хоронить розстріляного 8 червня в центрі Донецька свого помічника Максима Петрухіна в селищі Буроз в Макіївці. А як Вам це: «Встановлено, що протягом березня–травня 2014 року вказані особи здійснили…». Тобто березень, квітень, травень і 10 днів червня наша влада спокійнісінько дала змогу наводнити Донеччину російськими військами, російською зброєю, захопити військові частини та творити інші злочини. Спокійно спостерігав за всім цим і прихильник «українського економічного націоналізму» Ахметов і вся донецька влада Партії Регіонів. Не зробила нічого, щоб як Ігор Коломойський локалізувати розповсюдження криміналітету. Є ще дуже маленька надія на новообраного Президента України, на його рішучість. Але маленька, бо вже не десятки, а сотні тисяч біженців покидають небезпечну для життя Донецьку область.

Сьогодні як ніколи для всіх нас актуальний лозунг «Все для фронту, все для перемоги». Особливо для Президента України.

Президенте, не зрадь.

ХАРКІВСЬКІ ХРОНІКИ

СНИ ХАРКІВСЬКИХ ПРИКОРДОННИКІВ

(21.00 – перша година ночі…)

Військовики показали вчора ділянку нашого з Рашею кордону, яку систематично перетинають контрабандисти з паленою горілкою і антимайданівська масовка, що вигрібається зранку під харківського Леніна по вихідних. Звідси безпечно проїжджають на наші терени легковики і вантажівки, «Кразі» й «Урали». Поряд із прикордонною смугою крейдяний кар'єр – на піску візерунки шин, глибоких і сітчастих, як на старечому обличчі. Тут перекидають товар і зброю, кажуть, всяку, не лише холодну і ручну, в авта з українськими номерами. Ходки відбуваються зазвичай з дев'ятої вечора до першої ночі. На всяк випадок москалі з свого боку виставляють снайперів – мало там що… Звідси вантаж перевозиться у Шевавківку і далі в Ольховатку. Складами і місцем, де можна перекантуватися, служать покинуті хати. Таких вільних проходів через кордон військові до цього часу знайшли п'ять. Ще один мені показали – це з російського села Бутирки через місток хто хоче переходить в українське Мелове і звідти дорогою між полем і зеленою смугою – до Шеваківки. Скільки перейшло бойовиків і яка завезена кількість зброї на територію Харківської області, – про це можна тільки здогадуватись. Головне, ніхто не знає про їхні наміри на слобідському напрямку Кремля. Проте, не можна виключати, наприклад, що наші частини у цій місцевості можуть бути нагло оточені, розстріляні і весь їхній збройний арсенал перейти до сепаратистів. Як і те, що бойовикам раз плюнути – добратись до Чугуєва і понищити все, що піднімається в небо.

Питання: невже ж про ці небезпечні ділянки не знають прикордонники? І чому за цей час не вирили рови і не поклали за ними колючий дріт, не замінували кінець-кінцем з нашого боку прикордонну смугу?

5 червня два вщент забиті життєво необхідними речами великі авто прибули з речами, які просив другий батальйон Нацгвардії

Отож! 3000 доларів з одного контрабандистського рила за «вільну зону торгівлі». З них десять відсотків – собі на прокорм, а дев'яносто – на потреби тих, хто вище і вище і вище… Хіба життя простих пацанів вартує для них хрусткої зелені, що сиплеться в їхні бездонні кишені? Для всіх цих борискіних, хомчаків, полтораків, генералищ і генеральчиків, які ганяють собі на вечерю вертушки за копченою ковбасою і не соромляться порпатися у коробках з натівськими шкарпетками, що привозять солдатам волонтери… Чи для отих колишніх внутрішніх справ міністрів-острословів, що лобизаються на президентських прийомах в Арсеналі із донорами ДеНеРе – ЛеНеРе, і це в той час, коли там руїна, кров і смерті наших справжніх патріотів, або ж нинішніх ментовських міністрів, які беруть собі у зами вчорашніх командувачів зачисток на Майдані…

Наскільки я розумію, ця кривава гібридна бойня проти нашого народу залежить не стільки від Путіна і путіноїдів, скільки від «нашої – не своєї» влади, яка досі ніяк не спроможеться поставити життя українців вище потреб своєї ненаситної утроби і ніяк не схоче зрозуміти, що не красти, маючи владу – це ознака не лоха і лузера, а поведінкова норма для кожного, хто хоче спокійно спати і бачити солодкі сни.

Ми їхали з військової частини, коли сідало сонце і на небі один за одним виникали фантастичні краєвиди. Дорогу перебігали то лисичка, то байбаки, і на воді в Печенігах від крил чаплі, яка плескалася ближче до берега, летіли в повітря кольорові водяні кульки. Сергій, який сидів поряд із водієм і смикав його, щоб той повільніше їхав, аби раптом не задавити дурного горобчика, каже: «Подивіться – це ж рай. Наша країна – це рай. Ну як же можна в раю убивати один одного і красти?!»

Ольга РІЗНИЧЕНКО

ЕНЕРГОБЕЗПЕКА

АМЕРИКАНСЬКА WESTINGHOUSE ЗНОВУ В УКРАЇНІ

Наталка ПРУДКА

В активах перших ста днів нового уряду – відновлення співпраці з американською компанією Westinghouse, яка продовжить постачати ядерне паливо для українських АЕС, руйнуючи монополію російської компанії ТВЕЛ.

У грудні 2014-го, після більш ніж дворічної перерви, Westinghouse відновить постачання доопрацьованих збірок ядерного палива для Південно-Української АЕС після узгодження з Державною інспекцією з ядерного регулювання (ДІЯРУ). Чинний контракт між Енергоатомом та шведським підрозділом Westinghouse Electric Sweden AB на постачання ядерного палива для українських АЕС сторони домовилися 11 квітня продовжили ще на 5 років – до 2020-го.

Протягом останніх 4-х років конструктивній співпраці з американцями заважали особливо «теплі» стосунки минулої влади з імперськи налаштованим Кремлем. Хоча добре відомо, що в жодному разі атомна енергетика держави не може залежати від одного постачальника ядерного палива. Для України це питання– в площині енергетичної безпеки, адже 15 ядерних енергоблоків виробляють майже половину всієї електроенергії держави. Присутність на ринку другого постачальника стимулюватиме і цінову, і технологічну конкуренцію. Тобто Росатом вже не може диктувати в односторонньому порядку цінову політику на ядерне паливо на противагу тому, що нині відбувається в газових українсько-російських стосунках. Проте Росія намагається зберегти повну монополію на українському ринку ядерного палива, річний обсяг якого – 600 мільйонів доларів.

Протягом останніх років росіяни намагаються довести, що паливні збірки Westinghouse взагалі непридатні для ядерних реакторів радянського дизайну, що встановлені на АЕС України. З цією метою Кремль розгорнув інформаційну війну не лише в російських ЗМІ – вал чорного піару вже другий місяць поспіль простежується також і в українських ЗМІ. В пресі навіть з'явилася інформація, що на чорну піаркампанію Росія начебто витратить 5 мільйонів доларів заради зриву угоди з американцями.

З метою досягнення своєї мети, російські ЗМІ поширюють відверто неправдиву інформацію, використовуючи в своїх цілях навіть таку потужну організацію, як Міжнародне агентство з атомної енергетики (МАГАТЕ). Днями МАГАТЕ звернулося до РІА «Новости» з проханням спростувати опубліковане повідомлення, де йшлося про те, що керівник секції експлуатаційної безпеки Департаменту Секретаріату МАГАТЕ Мирослав Ліпар начебто стверджував, що ухвалення рішення Україною про перехід на використання українськими АЕС палива американського виробництва не можливе з точки зору МАГАТЕ. На сайті ДІЯРУ також спростовано інформацію про небезпеку використання палива Westinghouse на українських АЕС.

Шалений опір з боку Кремля по відношенню до України з метою диверсифікації постачання ядерного палива, виглядає досить дивно, адже співпраця з Westinghouse не виключає подальше використання російського палива, а американські паливні збірки будуть завантажені лише на два енергоблоки Южно-Української АЕС та на один блок Запорізької АЕС. Решта 12 реакторів ще довго працюватимуть на російському паливі.

На тлі інформаційної війни в ЗМІ досить оптимістично і обіцяюче виглядає зроблена днями заява генерального директора Росатома Сергія Кирієнка: «Взаємовигідне співробітництво з атомниками США чи України є довготерміновим, і воно сильніше, ніж політичні розбіжності. У нас дуже непроста ситуація у взаємовідносинах з Україною, проте весь цей час українські АЕС забезпечуються ядерним паливом». Дійсно, українські АЕС поки що з паливом, а от що може статися в який-завгодно момент, це питання до Кремля.

Держатомрегулювання погоджено використання палива Westinghouse

Державна інспекція з ядерного регулювання – голова Сергій Божко – заявляє: «Впровадження нових модифікацій ядерного палива для АЕС України чітко регламентується нормативно-правовими документами з ядерної та радіаційної безпеки. Цими документами визначені послідовні кроки, які має зробити експлуатуюча організація НАЕК «Енергоатом». Кожен такий крок ретельно аналізується та контролюється ДІЯРУ – від концептуального рішення щодо впровадження нового палива до його введення в промислову експлуатацію. ДІЯРУ узгоджено концептуальне технічне рішення щодо впровадження ядерного палива компанії Westinghouse вдосконаленої конструкції на енергоблоці №3 Южно-Української АЕС».

«Паливо Westinghouse працює безпечно, ефективно і без дефектів збірок» – президент Westinghouse в регіонах Європи, Близького Сходу і Африки Ів Браше.

«Компанія Westinghouse Electric Company вважає низку недавніх публікацій в українських ЗМІ на тему якості її палива спекулятивними і такими, що вводять в оману. В квітні цього року Westinghouse і «Енергоатом» продовжили чинний контракт до 2020-го року, згідно з яким з початку 2015 року Westinghouse забезпечить постачання палива для 3-х українських реакторів. Продовження контракту підтверджує, що паливо Westinghouse може завантажуватися і використовуватися на українських АЕС. Це підтверджують результати роботи спільної інспекції «Енергоатома» та Westinghouse, а також спеціальний аналіз ДІЯРУ, проведений минулого року».

Наступне число газети «Нація і держава» вийде 26 червня 2014 року.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор – Степан Брацюнь, головний редактор – Марія Базелюк.
Редакційна колегія: Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net
Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 3б, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії “Центральне регіональне управління ВАТ “Банк “Фінанси і кредит”, ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ “Поліграфічна компанія “Інтерекспресдрук”
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9